

Věřitel a dlužník v procesu stávající právní úpravy v ČR

Zuzana Rašková

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Zuzana RAŠKOVÁ
Studijní program: B 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Téma práce: Věřitel a dlužník v procesu stávající právní úpravy v ČR

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte rešerči odborné literatury týkající se právní problematiky vztahů věřitele a dlužníka.
- Zpracujte získané poznatky a formulujte jejich hlavní problémy.

II. Praktická část

- Analyzujte současný stav společnosti XY s.r.o. se zaměřením na neuhrazené pohledávky.
- Zhodnoťte přednosti a nedostatky s vymáháním pohledávek a navrhněte možnosti řešení stávajících problémů.

Závěr

Rozsah práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

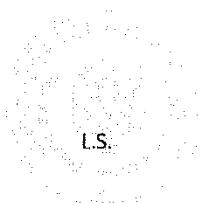
- [1] MAREK, K. Smluvní obchodní právo : Kontrakt. 4. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 477 s. ISBN 978-80-210-4619-1.
[2] PLÍVA, S. Obchodní závazkové vztahy. 2. vyd. Praha: ASPI, 2009. 339 s. ISBN 978-80-7357-444-4.
[3] VOZŇÁKOVÁ, I. Efektivní řízení pohledávek. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 122. s. ISBN 80-247-0770-5.

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Bohumil Vrána
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 6. dubna 2010
Termín odevzdání bakalářské práce: 21. května 2010

Ve Zlíně dne 6. dubna 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 20.5.2010

..... Rošková' Kuzana

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou týkající se vztahu mezi věřitelem a dlužníkem. Teoretická část obsahuje vysvětlení pojmů věřitel a dlužník, pohledávka a závazek a velká pozornost je věnována obchodním závazkovým vztahům. Praktická část se zabývá charakteristikou společnosti XY, s. r. o., je zde popsán stav a vývoj pohledávek a postup, který se používá při jejich vymáhání.

V závěrečné části jsou navržena opatření pro zlepšení stávající situace.

Klíčová slova: věřitel, dlužník, pohledávka, závazek.

ABSTRACT

This bachelor thesis deal with problems concerning relation among kreditor and debtor. Theoretic part includes explication conceptions creditor and debtor, claim and obligation and big attention is devoted business contractual relationship. Practical part deal with characteristics companies XY, s. r. o., is there descibed state and development outstandings and progress which use at their requisition.

In final parts are designed solving for improvement current situation.

Keywords: creditor, debtor, claim, obligation.

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Bohumilu Vránovi za cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala paní Olze Mamkinové, fakturantce společnosti, které má mimo jiné na starosti i správu pohledávek, za poskytnuté materiály a podklady, které mi pomohly vypracovat bakalářskou práci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Motto:

„Věřitelé mají lepší paměť než dlužníci.“

(Benjamin Franklin)

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 VĚŘITEL	13
1.1 PLURALITA VĚŘITELŮ.....	13
1.2 ZMĚNA VĚŘITELE.....	13
1.2.1 Postoupení pohledávky.....	13
1.2.2 Odkoupení pohledávky.....	14
1.3 POHLEDÁVKA.....	14
1.3.1 Vznik pohledávek.....	14
1.3.2 Řízení pohledávek.....	14
1.3.3 Způsoby vymáhání pohledávek.....	15
1.3.4 Zánik pohledávky.....	16
2 DLUŽNÍK	17
2.1 PLURALITA DLUŽNÍKŮ.....	17
2.1.1 Solidární dlužníci.....	17
2.1.2 Samostatní dlužníci.....	17
2.2 ZMĚNA DLUŽNÍKA.....	18
2.2.1 Převzetí závazku.....	18
2.2.2 Přistoupení k závazku.....	18
2.3 ZÁVAZEK.....	19
3 OBCHODNÍ ZÁVAZKOVÉ VZTAHY	20
3.1 VZNIK OBCHODNÍCH ZÁVAZKŮ.....	20
3.1.1 Uzavírání obchodních smluv.....	20
3.1.2 Smlouva o uzavření budoucí smlouvy.....	22
3.2 ZAJIŠTĚNÍ OBCHODNÍCH ZÁVAZKŮ.....	23
3.2.1 Ručení.....	23
3.2.2 Bankovní záruka.....	24
3.2.3 Uznání závazku.....	24
3.2.4 Smluvní pokuta.....	24
3.2.5 Zástavní právo k movité věci.....	25
3.2.6 Zástavní právo k pohledávce.....	25
3.2.7 Podzástavní právo.....	26
3.2.8 Zadržovací právo.....	26
3.2.9 Ostatní způsoby zajištění obchodních závazků.....	27
3.3 ZMĚNA OBCHODNÍCH ZÁVAZKŮ.....	27
3.3.1 Změna obsahu.....	27
3.3.2 Změna subjektů.....	28
3.4 ZÁNİK OBCHODNÍCH ZÁVAZKOVÝCH VZTAHŮ.....	28
3.4.1 Splnění závazku.....	28
3.4.2 Odstoupení od smlouvy.....	30
3.4.3 Dodatečná nemožnost plnění.....	31
3.4.4 Odstupné.....	31
3.4.5 Zmaření účelu smlouvy.....	32

3.4.6	Započtení pohledávek	32
3.4.7	Další způsoby zániku obchodních závazkových vztahů	33
3.5	ODPOVĚDNOST ZA PORUŠENÍ SMLUVNÍCH POVINNOSTÍ	33
3.5.1	Odpovědnost za prodlení.....	34
3.5.2	Odpovědnost za škodu	35
3.5.3	Odpovědnost za bezdůvodné obohacení	36
3.5.4	Odpovědnost za vady	36
3.5.5	Nemajetková odpovědnost.....	36
II	PRAKTICKÁ ČÁST	38
4	CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI.....	39
4.1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O FIRMĚ.....	39
4.2	HISTORIE SPOLEČNOSTI	39
4.3	PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ V SOUČASNOSTI	40
4.3.1	Nákladní doprava	40
4.3.2	Spedice	40
4.3.3	Skladování.....	41
4.3.4	Balení a úprava zboží.....	41
4.4	ORGANIZAČNÍ STRUKTURA	41
4.5	VÝVOJ POČTU ZAMĚSTNANCŮ	42
4.6	SWOT ANALÝZA SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.	43
4.7	ANALÝZA VYBRANÝCH UKAZATELŮ VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.	45
4.7.1	Ukazatele likvidity	45
4.7.2	Čistý pracovní kapitál	46
4.7.3	Ukazatele aktivity.....	47
5	POHLEDÁVKY VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.	49
5.1	VÝVOJ POHLEDÁVEK JAKO SOUČÁST OBĚŽNÉHO MAJETKU VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O. V OBDOBÍ 2007 - 2009.....	49
5.2	POHLEDÁVKY V ROCE 2009	51
5.2.1	Struktura pohledávek	51
5.2.2	Vzájemné zápočty pohledávek.....	52
5.2.3	Postoupení pohledávky	53
5.2.4	Nepoučitelní dlužníci	53
6	VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.....	55
6.1	ZPŮSOBY VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.	55
6.1.1	Písemné upomínání	55
6.1.2	Žaloba.....	56
6.2	ZHODNOCENÍ DOSAVADNÍHO ZPŮSOBU VYMÁHÁNÍ, JEHO PŘEDNOSTI A NEDOSTATKY.....	56
7	NÁVRH ŘEŠENÍ STÁVAJÍCÍCH NEDOSTATKŮ VE VYMÁHÁNÍ	58
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	65
	SEZNAM OBRÁZKŮ	66
	SEZNAM TABULEK.....	67

SEZNAM PŘÍLOH.....	68
---------------------------	-----------

ÚVOD

V současnosti se vztah věřitele a dlužníka stává stále frekventovanějším tématem, a není to způsobeno jen současnou hospodářskou krizí. Věřitelem se lze stát snadno a rychle, dokonce aniž by člověk chtěl. Donutit v České republice dlužníka k zaplacení zůstává obtížné, i když je pohledávka nesporná a dlužník není nemajetný. Rozhodne-li se nezaplatit, často ho k tomu nic nedonutí. Nejhorší je, že tento stav se prakticky nemění už řadu let. Z ankety provedené Hospodářskou komorou ČR vyplývá, že přes 75 % dotazovaných firem potvrdilo, že jejich zákazníci platí později, než bylo sjednáno. Podle statistických průzkumů vznikají pohledávky častěji u malých a středních firem než u velkých společností. Často je to způsobeno tím, že dlužníci hodnotí své věřitele podle stupně jejich významu pro budoucí obchody vlastní firmy, velké společnosti jsou často strategickými a jedinými dodavateli, zatímco malých dodavatelů je mnoho a dlužníci se obvykle nebojí jejich ztráty. Mnozí dlužníci neplatí své závazky menším firmám, protože myslí, že takový věřitel není schopen způsobit větší problémy a vytvářet na ně citelný tlak.

V teoretické části této bakalářské práce budu definovat základní pojmy týkající se věřitele, dlužníka, pohledávek a závazků. Větší pozornost věnuji obchodním závazkovým vztahům. Objasním, jak tyto závazkové vztahy vznikají, mění se, a jak dochází k jejich zániku.

V praktické části se zaměřím na charakteristiku společnosti, popíšu její aktivity na trhu a navrhnu SWOT analýzu. Další část bude věnována finanční analýze vybraných ukazatelů, která nám odpoví na otázky, jak je společnost schopna hradit své vlastní závazky a jak efektivně hospodaří se svými aktivy. Velkou pozornost věnuji vývoji pohledávek ve společnosti za sledovaná období 2007 – 2009 a podrobněji se zaměřím na pohledávky a jejich strukturu v posledním sledovaném roce. Poslední část této práce je zaměřena na zhodnocení dosavadního způsobu vymáhání pohledávek ve společnosti

Svoji bakalářskou práci jsem vypracovala na základě reálně existujících údajů, které mi byly poskytnuty společností, avšak na žádost majitele jsem skutečný název nahradila fiktivním označením společnost XY, s. r. o.

Cílem mé bakalářské práce bylo posoudit, jak konkrétní společnost postupuje při vymáhání pohledávek, zhodnotit tento způsob vymáhání a navrhnout opatření, která by přispěla k efektivnějšímu vymáhání pohledávek.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VĚŘITEL

Věřitel je účastník závazkového právního vztahu, který je z obsahu tohoto vztahu oprávněn požadovat po druhé straně (dlužníkovi) nějakou majetkovou hodnotu, označovanou jako plnění. Věřitelem může být jak fyzická, tak právnická osoba. Označení věřitel vzešlo ze skutečnosti, že půjčující osoba věřila, že jí dlužník dlužnou částku vrátí. Věřitel bývá často označován také jako poskytovatel nebo půjčovatel.

1.1 Pluralita věřitelů

Je potřeba také zohlednit postavení věřitele, který je jedním z více věřitelů určité pohledávky. S ohledem na ustanovení § 512 a násl. ObčZ, má-li dlužník splnit dluh více věřitelům, a jedná-li se o plnění dělitelné, může každý věřitel požadovat jen svůj díl. Není-li stanoveno jinak, je dlužník oprávněn plnit každému z věřitelů stejný díl.

Pokud se jedná o plnění nedělitelné a věřitelé nejsou oprávněni společně a nerozdílně, je dlužník oprávněn plnit kterémukoliv z nich, nebylo-li dohodnuto jinak. Dluh zaniká splněním jednomu z věřitelů. Dlužník nemá povinnost plnit jednomu ze spoluvěřitelů bez souhlasu ostatních spoluvěřitelů. Pokud se všichni spoluvěřitelé nedohodnou, může dlužník to, co je dlužen, složit do soudní úschovy. [19]

1.2 Změna věřitele

Ke změně v osobě věřitele dochází na základě postoupení pohledávky nebo jejího prodeje. Se změnou není nutný souhlas dlužníka, protože pro něj zůstávají všechny relevantní události stejné. Nemění se výše dluhu, ani datum splatnosti, jen osoba, jenž je povinná dlužnou částku zaplatit. Změna věřitele probíhá také v případě jeho smrti, kdy je pohledávka zařazena do aktiv dědictví [21]

1.2.1 Postoupení pohledávky

K postoupení pohledávky dochází písemnou smlouvou o postoupení pohledávky, která se uzavírá mezi věřitelem a třetí osobou. Ten, kdo pohledávku postoupil, je nazýván jako postupitel (cedent), a ten, kdo pohledávku převzal, jako postupník (cesionář). Pohledávku lze postoupit bezplatně nebo za úplatu, tj. buď ten, kdo pohledávku převzal, za ni postupiteli zaplatí úhradu v dohodnuté výši, nebo tím postupitel vyrovná svůj dluh vůči postupníkovi namísto toho, aby přímo zaplatil. Postoupení pohledávky je postupitel povinen bezodkladně oznámit dlužníkovi. Do doby, než mu postupitel oznámí postoupení pohledávky, je

dlužník oprávněn splnit dluh původnímu věřiteli a tím zaniká jeho závazek. Až je postupitel o postoupení pohledávky vyrozuměn, může plnit jen novému věřiteli (postupníkovi), a ten má právo splnění dluhu požadovat. [3]

1.2.2 Odkoupení pohledávky

Odkoupení pohledávky znamená změnu věřitele za určitou úplatu, kterou si stanoví smluvně mezi sebou věřitel budoucí a současný. Částka, za kterou je pohledávka odkoupena, je vždy nižší, než je její skutečná hodnota. Odkoupit lze jakoukoliv pohledávku, zvláště směnky nebo dluhy, které jsou uznány soudem. [22]

Někteří podnikatelé se u nás začali zabývat odkupem pohledávek jako předmětem jejich podnikání. Přejímají tím na sebe vymáhání postoupených pohledávek a také riziko neúspěšného vymáhání. [3]

1.3 Pohledávka

Pohledávka je chápána jako právo vznikající jednomu účastníku (věřiteli) vůči druhému účastníku (dlužníkovi). [12] Obsahem práva je požadovat určité přesně vymezené plnění, a to z určitého právního důvodu. Pohledávka je splatná a zároveň vzniká povinnost dlužníka tuto pohledávku uspokojit. Splatnost se používá jak pro pohledávky peněžité, tak i pro pohledávky nepeněžité. [1]

1.3.1 Vznik pohledávek

Obecné důvody vzniku pohledávky nalezneme v ustanovení § 489 ObčZ. [1] Právních důvodů vzniku pohledávky může být mnoho. Nejčastějším důvodem je však vznik smluvního vztahu. Na základě smlouvy, která není jednostrannou záležitostí věřitele nebo dlužníka, vzniká právo jedné strany obdržet něco od strany druhé, a té straně, která je povinna na základě smluvního závazku něco plnit, vzniká právo dostat za toto plnění úplatu v peněžité podobě. Obě smluvní strany jsou zároveň věřitelem a zároveň i dlužníkem. [12]

1.3.2 Řízení pohledávek

Řízení pohledávek je velice složité, zejména proto, že jsou různorodé, ovlivňuje je množství vnějších i vnitřních faktorů a jsou ovlivňovány tržním prostředím a ekonomickým postavením odběratelů i dodavatelů.

Vysoký nárůst nedobytných pohledávek přinutil firmy k tomu, aby pohledávky systematicky třídily. Firmy proto začaly zřizovat specializované útvary. Tyto útvary se starají

zejména o pohledávky již vniklé, soustřeďují se na vymáhání pohledávek, mnohem méně se věnují preventivnímu zajišťování. Snaží se o kooperaci mezi jednotlivými útvary, které na řízení pohledávek spolupracují. Tím, že řízení celé firmy je primárně orientováno vertikálně (útvarově) a neexistuje individuální přístup k zákazníkům, může být řízení pohledávek nepružné, a tak může docházet až ke ztrátám zákazníků. Náklady v procesu řízení pohledávek jsou sledovány výjimečně, zejména u soudního vymáhání.

Některé společnosti již zavádějí procesní řízení, které pohlíží na společnost jako na soubor procesů, které jsou třeba k uspokojení potřeb zákazníků. Jde vlastně o přechod od vertikální k horizontální organizaci společnosti a má vliv na strukturu řízení firmy. Celý proces řízení pohledávek v těchto společnostech je vhodně zdokumentován, systematicky a pružně zpracovanou metodikou a hodnocením odběratele.

Předpoklady kvalitního řízení pohledávek:

- Znalost světových trendů výrobního oboru, ve kterém firma podniká, i navazujících oborů, včetně oborů, v nich podnikají odběratelé.
- Provádění pravidelné marketingové studie průzkumu trhu.
- Znalost zdrojů a objektivnost informací.
- Práce se zákazníkem, která vychází z informací o bonitě a situaci na trhu
- Efektivní používání platebních a zajišťovacích instrumentů s ohledem na situaci na trhu. [20]

1.3.3 Způsoby vymáhání pohledávek

V nejširší veřejnosti panuje názor, že domoci se úhrady svých pohledávek, v případě, že dlužník neplní dobrovolně, je možné buď pomocí soudu, nebo pomocí vymáhacích agentur. Existují však také další možnosti, které umožňuje zákon.

Jak si poradit s nepoctivými podnikateli?

- Rozhodčí řízení – alternativní rozhodovací činnost pro řešení vzniklých sporů pomocí rozhodců a rozhodčích soudů. Nedílnou součástí obchodních smluv je tzv. rozhodčí doložka, kterou obě zúčastněné strany dávají důvěru rozhodci, který vzniklý spor vyřeší. Rozhodčí nález se vyznačuje stejnou právní vahou jako rozsudek soudu, a je tedy vymahatelný. [16] Mezi výhody rozhodčího řízení patří: kvalita, rychlost, hospodárnost, neveřejnost, důvěryhodnost, neformálnost, jednoinstančnost, vykonatelnost, možnost uzavření smíru a spravedlnost. [15]
- Exekuce za pomoci soukromých exekutorů – instituce soudního exekutora byla zřízená v roce 2001, kdy vstoupil v platnost zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exeku-

torech a exekuční činnosti, tzv. exekuční řád. Zákonem byl do právního řádu vnesen nový institut soukromých exekutorů. Hlavním cílem tohoto zákona bylo usnadnit oprávněným osobám domoci se svého plnění od svých povinných snadnějším cestou než prostřednictvím zdlouhavého soudního řízení. Dnem, kdy návrh na nařízení exekuce dojde exekutorovi, začíná samotné exekuční řízení. Podmínkou zahájení exekuce je exekuční titul na straně oprávněného. [16]

- Uznání dluhu formou notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti – jedná se o notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka plynoucí ze závazkového právního vztahu, zároveň v ní svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (exekuce) v případě, že svou povinnost řádně a včas nesplní.

Je potřeba vždy dodržet formu notářského zápisu, v níž musí být daná dohoda sepsána, a nepostačí tedy pouze notářské ověření podpisů účastníků dohody. Dohoda účastníků sepsaná ve formě notářského zápisu může být uzavřena už na počátku právního vztahu nebo následně, např. formou uznání závazku společně s uvedením lhůty jeho konečného splacení.

Zajištění možnosti budoucího výkonu naší pohledávky formou shora uvedeného notářského zápisu se svolením k jeho vykonatelnosti nám umožňuje vyhnout se případné zdlouhavé a často nejisté cestě soudního či rozhodčího řízení. [19]

1.3.4 Zánik pohledávky

Zánik pohledávky představuje přirozené završení její existence. Vzájemná práva a závazky sjednávají účastníci právních vztahů zejména proto, aby byly naplněny (pokud je sjednávají svobodně a vážně). Základní právní úprava je tradičně upravena v občanském zákoníku, jednotlivé způsoby zániku pohledávek pak obchodní zákoník více či méně modifikuje, resp. rozšiřuje. K zániku pohledávky dochází např. splněním dluhu, dohodou, započtením, výpovědí, odstoupením od smlouvy, narovnáním, neuplatněním práva, uplynutím doby, smrtí věřitele nebo dlužníka. [19]

2 DLUŽNÍK

Dlužník je účastníkem závazkového vztahu, který je povinný poskytnout věřiteli nějaké plnění a tím uhradit vzniklý závazek. Z dlužníka se stává neplatič v případě, že neuhradí svůj závazek k datu splatnosti.

Dlužníkem může být jak fyzická tak právnická osoba, resp. stát.

Jak být „úspěšným“ dlouhodobým dlužníkem?

- Dlužit velkému počtu věřitelů.
- Utajit před věřiteli majetek (věřitelé se o něm těžko sami dozvědí).
- Neodpovídat nikomu na žádosti o informace, zvláště pak neposílat soudu seznam majetku a závazků, ztratit účetnictví.
- Přesvědčit soudce před prohlášením konkurzu o pouhé dočasnosti potíží a brzkých budoucích ziscích.

Dlužníci mají mnohdy tzv. navrch díky zdoluhavým soudním procedurám, nedostatkům naší legislativy, ale také díky nedůslednosti státní mašinerie. [16]

2.1 Pluralita dlužníků

Často dochází k situaci, že na straně dlužníka vystupuje více subjektů. V takovém případě jde o společný závazek. Dlužníci mohou být vůči věřiteli zavázáni buď společně a nerozdílně nebo každý samostatně. [10]

2.1.1 Solidární dlužníci

Pokud je věřiteli z téže pohledávky odpovědno více dlužníků a tito jsou zavázáni společně a nerozdílně, mluvíme o tzv. solidární odpovědnosti. [19] Solidární plnění společného závazku upravuje § 511 ObčZ a připadá v úvahu, jestliže tato skutečnost vyplývá:

- ze zákona,
- z rozhodnutí příslušného orgánu,
- z dohody účastníků,
- z povahy plnění (např. jde-li o nedělitelné plnění). [5]

2.1.2 Samostatní dlužníci

Pokud je věřiteli z téže pohledávky odpovědno více dlužníků, avšak tito jsou zavázáni každý pouze určitým vymezeným dílem, má věřitel právo vymáhat po konkrétním dlužníkovi pouze jeho díl a nemůže požadovat nic, co by šlo nad tento rámec. Dlužník není povinen

plnit část pohledávky přesahující jeho díl na daném dluhu a lze také očekávat, že i případná žaloba by byla v takovém přesahujícím rozsahu zamítnuta. [19]

2.2 Změna dlužníka

Změnou v osobě dlužníka se rozumí taková změna, která namísto původního dlužníka staví nového, který má ty stejné povinnosti jako dlužník předcházející. Ke změně dlužníka dochází na základě převzetí závazku nebo přistoupení k závazku. [23]

2.2.1 Převzetí závazku

O tomto převzetí musí být sepsána písemná smlouva mezi dlužníkem a třetí osobou, která se převzetím závazku stane novým dlužníkem. Ten nastupuje na místo dosavadního dlužníka. K převzetí závazku je zásadně nutný souhlas věřitele. Bez souhlasu věřitele přechází závazek jen v případech, kdy k tomuto přechodu dochází ze zákona. Takto přecházejí v případě smrti fyzické osoby její závazky na dědice (s výjimkou těch, které jsou vázány výlučně na osobu zemřelého) a v případě právního nástupnictví u právnických osob (např. změna veřejné obchodní společnosti na společnost s ručením omezeným, při sloučení, splynutí nebo rozdělení obchodních společností, při změně družstva na obchodní společnost a naopak, při sloučení, splynutí nebo rozdělení družstva, a při prodeji podniku nebo jeho části). [3]

2.2.2 Přistoupení k závazku

Dohoda mezi dlužníkem nebo věřitelem na jedné straně a třetí osobou na straně druhé o tom, že splní za dlužníka jeho peněžitý závazek, je podstatou přistoupení k závazku. Této osobě vzniká povinnost buď plnit závazek solidárně s původním dlužníkem, nebo věřiteli původního dlužníka poskytnout plnění.

Podle § 533 a 534 ObčZ se rozeznávají dvě formy přistoupení třetí osoby k závazku:

- písemná smlouva mezi věřitelem a novým dlužníkem, který se v ní zavazuje, že splní za původního dlužníka jeho závazek,
- dohoda třetí osoby s dlužníkem o splnění závazku.

Písemná smlouva mezi věřitelem a novým dlužníkem je typickou formou přistoupení k závazku. Nový dlužník se stává dlužníkem vedle původního dlužníka. Souhlas původního dlužníka se v tomto případě nevyžaduje. Jeho závazek nezaniká, ale trvá dál s tím, že vedle původního závazku existuje závazek nového dlužníka. Zároveň vzniká solidární od-

povědnost, což znamená, že závazky jsou plněné společně a nerozdílně. Pokud jeden z dlužníků zaplatí věřiteli dluh, zanikne povinnost hradit i pro všechny další dlužníky.

Dohoda třetí osoby s dlužníkem znamená, že nový dlužník nastupuje namísto původního dlužníka. V takovém případě mu vzniká povinnost vůči původnímu dlužníkovi poskytnout plnění jeho věřiteli. Tato dohoda nemusí být písemná a zákon nevyžaduje ani věřitelův souhlas či informovanost o této dohodě. [5]

2.3 Závazek

Závazek je právní vztah, ze kterého je dlužník z daného důvodu povinen věřiteli:

- něco dát (dare) – spočívá v poskytnutí nějakého právního předmětu, věci určených jednotlivě nebo druhově nebo poskytnutí práv, tyto závazky vznikají např. ze smlouvy kupní, darovací, z ručení, z výpůjčky, z postoupení pohledávky apod.,
- konat (facere) – konání může být faktické (např. u smlouvy o přepravě věcí) nebo právní (např. u mandátní smlouvy),
- opominout (omitere) – nekonat něco, ačkoliv by měl povinný subjekt za jiných okolností právo konat,
- trpět (pati) – spočívá v pasivním chování se povinného subjektu.

Závazek lze chápat také v užším smyslu jako určitou, individuálně určenou povinnost vyplývající ze závazkového právního vztahu (např. povinnost zaplatit kupní cenu). [6]

Vznik, změna a zánik závazků je podrobněji popsán v následující kapitole Obchodní závazkové vztahy.

3 OBCHODNÍ ZÁVAZKOVÉ VZTAHY

Obchodní závazkové vztahy lze charakterizovat jako ty závazkové vztahy, o nichž je stanoveno, že se řídí obchodním zákoníkem. Existují dva aspekty důležité pro vymezení obchodního závazkového vztahu:

- jedná se o právní vztah, který je závazkovým vztahem v obecném pojetí,
- současně jde o závazkový vztah, který se odlišuje od jiných závazkových vztahů buď povahou subjektů a povahou jejich činností, nebo povahou vztahu samotného bez ohledu na povahu stran a jejich činnost.

Obchodní závazkové vztahy lze podle § 261 a § 262 ObchZ rozlišit na tyto základní druhy:

- relativní,
- absolutní,
- fakultativní (smluvní).

Obchodní závazkový vztah je většinou právním vztahem, kdy je na každé straně (věřitele i dlužníka) pouze jeden subjekt, tzv. závazky jednoduché. Podle platné právní úpravy jsou však možné i obchodní závazkové vztahy, kdy buď jen na jedné, nebo i na obou stranách je subjektů více, tzv. závazky společné.

Můžeme se také setkat s dalším typem obchodních závazkových vztahů a tím jsou obchodní závazkové vztahy závislé. O těchto vztazích lze hovořit, jestliže na základě více smluv uzavřených při tomtéž jednání nebo zahrnutých do jedné listiny vznikly dva nebo více samostatných závazkových vztahů. Závislost závazkových vztahů je dvojího typu – vzájemná a jednostranná. [11]

3.1 Vznik obchodních závazků

Závazky v obchodním právu vznikají nejen ze smluv, ale také z porušení práva a z titulu bezdůvodného obohacení. [14]

3.1.1 Uzavírání obchodních smluv

Obchodní smlouvy jsou dvou a vícestranné právní úkony a každý právní úkon musí v sobě zahrnovat předepsané náležitosti (bez ohledu na to zda se jedná o ústní či písemné provedení). Musí být proveden srozumitelně, jasně a určitě a musí jej provést osoba způsobilá i k právním úkonům, která jej koná vážně, bez omylu a v souladu s dobrými mravy. [14]

Obchodní zákoník obsahuje o uzavírání smluv pouze některá ustanovení, a proto se vychází z úpravy v občanském zákoníku s odchylkami a doplňky podle obchodního zákoníku.

Proces uzavírání obchodních smluv můžeme rozdělit do dvou částí – návrh smlouvy a jeho přijetí. Návrh (oferta) smlouvy je projevem vůle směřující k uzavření smlouvy a je určený jedné nebo více určitým osobám. Návrh smlouvy musí být dostatečně určitý a musí z něj vyplývat vůle navrhovatele a musí být vázán v případě jeho přijetí třetí osobou, které je adresován. Návrh se stává účinným dojitím adresátovi, nikoliv odesláním. K zániku návrhu dochází, jestliže:

- jde o ústní návrh, který nebyl přijat ihned a z jeho obsahu nevyplývá, že má působit delší dobu,
- došlo navrhovateli před uplynutím akceptační lhůty odmítnutí návrhu,
- marně uplynula lhůta, která v něm byla stanovena pro přijetí a v případě, že tato lhůta nebyla v návrhu určena, potom lhůta přiměřená.

Obchodní smlouvy nemusí mít ze zákona písemnou formu. U smluv upravených obchodním zákoníkem, ale také u smluv neupravených obchodním zákoníkem, může být dohoda stran o určité části smlouvy nahrazena jejich dohodou o způsobu dodatečného určení obsahu závazku soudem, určitou osobou nebo jiným způsobem nezávislejícím na vůli jedné strany. Obchodní zákoník dává také možnost, aby si strany při uzavírání smlouvy dohodly, že určitá nepodstatná část smlouvy bude mezi těmito stranami smluvna dodatečně po jejím uzavření.

Právní úpravou je zajištěna stranám, uzavírajícím obchodní smlouvu, ochrana informací, které při jednání poskytnou druhé straně. Informace však musí být označeny jako důvěrné. Strana, které byly takové informace poskytnuty, je nesmí prozradit třetí osobě a také je nesmí použít v rozporu s jejich účelem pro své potřeby. [11]

Uzavírání obchodních smluv může probíhat na základě veřejného návrhu na uzavření smlouvy nebo na základě vyhlášení obchodní veřejné soutěže.

Veřejný návrh na uzavření smlouvy

Veřejný návrh na uzavření smlouvy je právně upraven obchodním zákoníkem. Veřejný návrh se vyznačuje jednostranným projevem vůle subjektu a směřuje k uzavření smluvního vztahu, který nesměřuje k jediné osobě, ale je adresovaný neurčitým osobám. [7]

Abychom mohli hovořit o veřejném návrhu na uzavření smlouvy, musí tento návrh mít potřebné náležitosti. V případě, že by zmíněné náležitosti neměl, jednalo by se podle obchodního zákoníku o výzvu k podávání návrhů na uzavření smlouvy. Na základě veřejného návrhu je smlouva uzavřena s osobou, jež v souladu s obsahem veřejného návrhu a ve lhůtě

v něm stanovené, nejdříve oznámí navrhovateli, že návrh přijímá, a navrhovatel jí potvrdí uzavření smlouvy.

Podle obchodního zákoníku je problematickým aspektem právní úpravy veřejného návrhu na uzavření smlouvy určení okamžiku, v němž fakticky dochází k uzavření smlouvy. [18]

Obchodní veřejná soutěž

Obchodní veřejná soutěž je upravena § 281 ObchZ. Uzavírání obchodních smluv na základě výsledků veřejné obchodní soutěže je specifický prostředek směřující k uzavření smlouvy a má zabezpečit výběr nejvhodnějšího kandidáta na splnění smluvního závazku z hlediska kvality, délky plnění, hospodárnosti a dalších rozličných podmínek, které určí vyhlášovatel. Vyhlášovatel vyhlásí soutěž neurčitému okruhu osob o nejvhodnější návrh na uzavření smlouvy. Vyhlášení návrhu na podávání návrhů na uzavření smlouvy se musí uskutečnit písemnou formou. Ve vyhlášení soutěže musí vyhlášovatel vždy přesně a srozumitelně určit předmět smlouvy a další náležitosti, které jsou potřebné pro zařazení do soutěže. Vyhlášovatel soutěže také může omezit okruh subjektů, jež se můžou do soutěže přihlásit předem určenými podmínkami. Podmínky soutěže musí být vhodným způsobem zveřejněny. Na základě vyhlášení obchodní veřejné soutěže se vyhodnocuje nejlepší a nejvhodnější návrh pro vyhlášovatele soutěže. Samotným výběrem nejlepšího návrhu však ještě nedochází k uzavření smlouvy. Vyhlášovatel je povinen oznámit účastníkům, kteří v soutěži neuspěli, že jejich návrhy byly zamítnuty. Vyhlášovateli vzniká povinnost uzavřít smlouvu s účastníkem, jehož návrh byl posouzen jako nejvhodnější. [17]

3.1.2 Smlouva o uzavření budoucí smlouvy

Obchodní zákoník v § 289 upravuje smlouvu o uzavření budoucí smlouvy mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti a mezi jinými účastníky obchodních závazkových vztahů. Smlouva o uzavření budoucí smlouvy představuje dohodu, v níž se jedna nebo obě smluvní strany zavazují uzavřít budoucí smlouvu s předmětem plnění, který je určen alespoň obecným způsobem, ve stanovené době. K nutným obsahovým a formálním náležitostem smlouvy o uzavření budoucí smlouvy patří:

- písemná forma,
- závazek alespoň jedné strany uzavřít tuto smlouvu,
- stanovení doby, ve které bude tato smlouva uzavřena,
- určení předmětu budoucí smlouvy. [11]

Smlouva o uzavření budoucí smlouvy má význam tam, kde strany chtějí mít jistotu, že v době, kterou si určí, bude určitý závazek se smluvním partnerem realizován. Pokud zavázaná strana závazek nesplní, může si oprávněná strana vybrat ze dvou nároků. Buď může požadovat, aby obsah smlouvy určil soud, nebo může požadovat náhradu škody, která jí byla způsobena. V případě, že zavázaná strana odmítne o uzavření smlouvy jednat, může strana oprávněná požadovat nároky oba.

Zákonem jsou uznané situace, kdy není vhodné či možné smlouvu o uzavření budoucí smlouvy realizovat, např. pokud se natolik změní podmínky, že by toto nebylo možno rozumně žádat. K zániku závazku dochází také tehdy, pokud oprávněná strana stranu zavázanou nevyzve v příslušné lhůtě k plnění. [14]

3.2 Zajištění obchodních závazků

K zajištění obchodních závazků slouží v obchodním právu tzv. zajišťovací právní instituty. [8]

Zajištění obchodních závazkových vztahů obchodní zákoník neupravuje komplexně, pro všechny prostředky zajištění. Úprava zajištění je v obchodním zákoníku obsažena v § 297 až 323. Co se týče zajištění závazků, obsahuje obchodní zákoník dva druhy ustanovení. Některé způsoby zajištění upravuje obchodní zákoník speciálně v celém rozsahu, např. ručení, bankovní záruky a uznání závazku. U dalších způsobů zajištění stanovuje obchodní zákoník dílčí odchylky od úpravy v občanském zákoníku, případně tuto úpravu doplňuje, v ostatním platí úprava v občanském zákoníku. Existují však také ještě způsoby zajištění, které obchodní zákoník neupravuje vůbec. V tomto případě pro obchodní závazkové vztahy platí v celém rozsahu pouze úprava v občanském zákoníku. [9]

3.2.1 Ručení

Právní úprava zajištění závazku ručením je obsažena v § 303 až 312 obchodního zákoníku. Ručení spočívá v tom, že osoba odlišná od dlužníka se věřiteli zavazuje uspokojit jeho pohledávku vůči dlužníkovi v případě, že dlužník svůj závazek nesplní. [11] Primárně je povinen splnit závazek dlužník, avšak pokud tak dlužník neučiní v přiměřené době potom, co byl věřitelem vyzván, vzniká věřiteli právo toto plnění požadovat po ručiteli. Tomu sdělí výši své pohledávky a písemně jej vyzve ke splnění. Ručitel, který věřitele uspokojí místo dlužníka, dostává se ve vztahu k dlužníkovi do pozice věřitele. Jedná se o poměrně spo-

lehlivý institut poskytující věřiteli vysokou míru jistoty, a proto je jeho využití vhodné tam, kde se možnost ručitele nabízí. [14]

3.2.2 Bankovní záruka

Právní úprava je obsažena v § 313 a 322 obchodního zákoníku. Při zajištění závazku bankovní zárukou může být ručitelem pouze banka. [12]

Bankovní záruka vzniká na základě písemného prohlášení banky v záruční listině, že uspokojí věřitele do výšky určené peněžní částky podle obsahu záruční listiny v případě, že třetí osoba (dlužník) nesplní určitý závazek. Bankovní záruka se může poskytovat na peněžní i nepeněžní plnění. Může zabezpečovat závazek v plné výši nebo jen částečně. [17]

Po splnění bankou má dlužník povinnost zaplatit bance to, co za něho uhradila. Tento institut poskytuje věřiteli značnou jistotu, je spolehlivý, ale také finančně nákladný. [14]

3.2.3 Uznání závazku

V případě uznání závazku hovoříme o jednostranném právním úkonu dlužníka vůči věřiteli a je třeba jej provést písemnou formou. Obchodní zákoník v § 323, na rozdíl od zákoníku občanského, připouští i konkludentní uznání závazku za situace, kdy dlužník platí úroky z dlužné částky. Placení úroků je pak považováno za uznání závazku, jedná-li se o jistinu. V případě, že dlužník vůči věřiteli svůj závazek uzná, znamená toto uznání vznik právní domněnky existence uznaného závazku a tato domněnka je nevyvratitelná. Na rozdíl od občanského zákoníku lze uznat i promlčený závazek. To lze pouze písemným prohlášením o uznání. [18] Uznání závazku má vliv také vůči ručiteli, protože závazek dlužníka v čase uznání trval. To má význam především z hlediska oprávnění ručitele podávat námitky promlčení vůči pohledávce věřitele. Uznání závazku má za následek přerušení plynutí promlčecí doby. [17]

3.2.4 Smluvní pokuta

Právní úprava zajištění závazku smluvní pokutou je obsažena v § 544 a 545 ObčZ s odchylkami, které stanoví § 300 až 302 ObchZ. Tento způsob zajištění vede dlužníka k tomu, aby řádně a včas plnil smluvní povinnost. [14] Smluvní pokuta jako zajišťovací prostředek závisí bezprostředně na solventnosti dlužníka. Není-li na jeho straně dostatek vůle a finančních možností dostát splatnému závazku můžeme jen těžko očekávat, že smluvní pokuta bude mít větší účinek na splnění tohoto závazku.

Zatímco pro oblast občanskoprávních vztahů občanský zákoník stanovuje, že dlužník není povinen smluvní pokutu zaplatit, jestliže porušení povinnosti nezavinil, obchodní zákoník stanovuje pro oblast obchodních závazkových vztahů zásadu, že ani okolnosti vylučující odpovědnost nemají vliv na povinnost smluvní pokutu zaplatit. [5] Po zaplacení smluvní pokuty zůstává dlužník stále zavázán splnit hlavní závazek, tzn., že zaplacením pokuty závazek nezaniká. [14]

3.2.5 Zástavní právo k movité věci

Zástavní právo dává možnost věřiteli uspokojit své nároky z určité věci (zástavy) přednostně před ostatními věřiteli. [2]

Rozlišujeme tři základní způsoby vzniku zástavního práva k movitým věcem:

- a) zástavní právo k movitým věcem vzniká jejich odevzdáním zástavnímu věřiteli. Jedná se o nejjednodušší a nejklasičtější způsob vzniku zástavního práva, avšak nelze jej využít ve všech případech.
- b) zástavní právo k movitým věcem může také vzniknout předáním věci do úschovy nebo ke skladování pro zástavního věřitele nebo pro zástavního dlužníka u třetí osoby, pokud je tak dohodnuto ve smlouvě. [19]
- c) pokud je v zástavní smlouvě dohodnuto, že zástavní právo k movité věci vznikne, aniž by věc byla odevzdána zástavnímu věřiteli nebo uschovateli, musí být zástavní smlouva sepsána v podobě notářského zápisu a vzniká tedy zápisem do rejstříku zástav vedeného, který vede Notářská komora České republiky. [5]

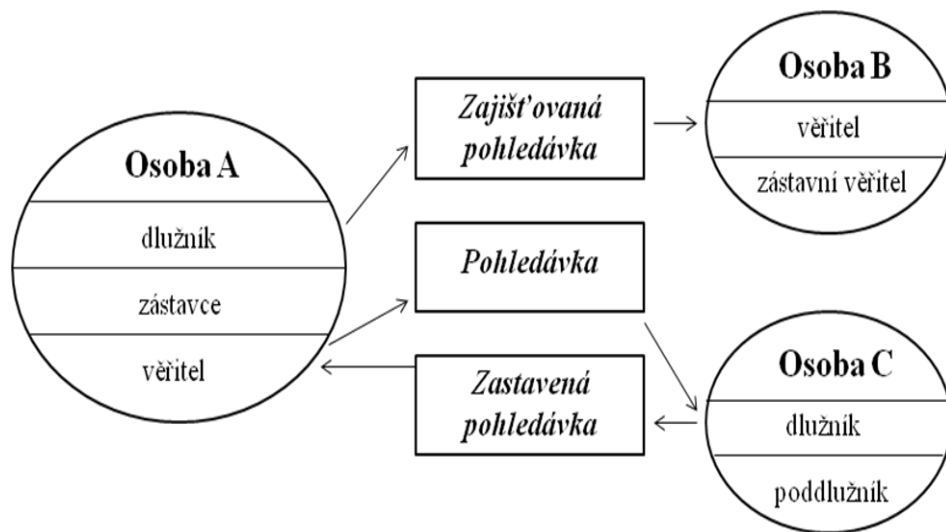
3.2.6 Zástavní právo k pohledávce

Právní úprava zástavního práva k pohledávce je obsažena v § 152 občanského zákoníku. V případě, že je dlužník ze závazkového vztahu zároveň věřitelem v jiném závazkovém vztahu, má možnost tuto pohledávku dát do zástavy věřiteli v tom závazkovém vztahu, ve kterém je dlužníkem. [5]

Zástavní právo k pohledávce je vůči dlužníku zastavené pohledávky (poddlužníku) účinné po doručení písemného oznámení zástavního dlužníka nebo také tím, že zástavní věřitel poddlužníku prokáže vznik zástavního práva. [19]

Zástavní smlouvu uzavírá zástavní věřitel, který je věřitelem ze zajištěné pohledávky (osoba B), se zástavním dlužníkem, jenž je věřitelem ze zastavené pohledávky (osoba A). Poddlužníkem se stává dlužník ze zastavené pohledávky (osoba C). Ze schématu je patrné, že pokud zástavní dlužník (osoba A) nesplatí řádně a včas svůj závazek vůči zástavnímu

věřiteli (osoba B), může zástavní věřitel (osoba B) uspokojit svoji pohledávku ze zastavené pohledávky poddlužníka (osoba C). [5]

Obr. 1. Schéma zástavního práva k pohledávce. [5]

3.2.7 Podzástavní právo

Úprava podzástavního práva je obsažena v § 173 a 174 občanského zákoníku. Zajištění závazku prostřednictvím podzástavního práva spočívá v tom, že je dána do zástavy pohledávka zajištěná zástavním právem, přičemž se nevyznačuje souhlas vlastníka zastavené věci. Podzástavní právo je však vůči němu účinné za předpokladu, že mu jeho vznik byl oznámen.

Podzástavním věřitelem je ten, jehož pohledávka je zajištěna podzástavním právem a podzástavou se rozumí to, čím je zastavená pohledávka zajištěna. Zvláštní úprava spočívá v tom, že podzástavní věřitel může například žádat uspokojení své pohledávky z věci použité k zajištění zastavené pohledávky. Zde musí být splněna podmínka, že pohledávka zajištěná podzástavním právem, a ani zastavená pohledávka, nejsou v době splatnosti splněny podzástavnímu věřiteli. [9]

3.2.8 Zadržovací právo

Zadržovací právo upravuje občanský zákoník v § 175 až 180. [11] Zadržovací právo je takovým zajišťovacím prostředkem, kdy věřitel, který je povinen vydat dlužníkovi movitou věc, kterou má u sebe, může tuto věc zadržet k zajištění své splatné peněžní pohledávky, a to vůči tomu, komu je povinen věc vydat. Zadržovací právo má donutit dlužníka

k dobrovolnému splacení dluhu pod hrozbou, že věřitel uplatní své právo, že zadrží dlužníkovu věc, kterou má u sebe. [5]

3.2.9 Ostatní způsoby zajištění obchodních závazků

Další způsoby zajištění závazků jsou obsaženy v právní úpravě občanského zákoníku. Použití těchto způsobů je v obchodních závazkových vztazích spíše výjimečné, i když ne zcela vyloučené. Jedná se o následující způsoby zajištění:

- dohody o srážkách ze mzdy a z jiných příjmů – dohoda mezi věřitelem a dlužníkem v níž dlužník souhlasí, aby jeho plátce mzdy prováděl v dohodě uvedené srážky a sražené částky zasílal věřiteli na uspokojení jeho pohledávky,
- zajištění závazků převodem práva – dlužník převádí své právo ve prospěch věřitele a to za účelem zajištění jeho pohledávky,
- zajištění postoupením pohledávky – v tomto ustanovení se bere v úvahu nejen pohledávka dlužníka, ale také pohledávka třetí osoby. [11]

3.3 Změna obchodních závazků

Obchodní závazkové vztahy se mohou v průběhu svého trvání změnit, aniž by došlo k jejich zániku, a tyto změny se mohou týkat:

- obsahu,
- subjektů závazkového vztahu.

Změna není možná pouze tam, kde je závazek vázán na určitou osobu, nebo kde by změna obsahu závazku znamenala jeho zánik a nahrazení novým závazkem.

Právní úprava je obsažena v § 516 a násl. ObčZ, obchodní zákoník změnu závazků neupravuje. [18]

3.3.1 Změna obsahu

Změna obsahu obchodního závazku se týká práv a povinností subjektů vystupujících v závazkovém vztahu. Tato práva a povinnosti se vztahují především na předmět plnění, dobu a místo plnění, cenu a podmínky jejího placení, případně i na jiné obsahové náležitosti. Základním způsobem změny obsahu, je dohoda stran, jejíž obecná úprava je obsažena v § 516 až 523 ObčZ. Ke změně obsahu obchodního závazku může také dojít v následujících případech:

- v důsledku prodlení jedné nebo obou stran závazkového vztahu (prodlení dlužníka nebo věřitele),

- v důsledku toho, že dlužník věřiteli poskytl vadné plnění. [9]

3.3.2 Změna subjektů

V případě, že hovoříme o změně subjektů závazku, můžeme rozlišit dvě základní skupiny. Může docházet ke změně subjektů zpravidla jednoho konkrétního závazku nebo několika závazků z určitého okruhu vztahů. Může také nastat situace, kdy je nevyhnutelné provést změnu v subjektu ohledně souboru veškerých pohledávek a závazků, přičemž jejich individualizace by mohla být složitá a v některých případech nepochybně i nemožná, nemluvě o tom, že na spoustu závazků by se mohlo nedopatřením nebo i úmyslně zapomenout. Zákon proto přesně stanovuje, za jakých podmínek dochází k přechodu, resp. může dojít k převodu veškerých práv a povinností dlužníka nebo věřitele. [19]

Ke změně subjektů obchodního závazku může dojít v případě:

- postoupení pohledávky,
- převzetí závazku,
- přistoupení k závazku. [18]

3.4 Zánik obchodních závazkových vztahů

Závazkový právní vztah zaniká v důsledku určité právní skutečnosti a ta může vyplývat:

- ze zákona,
- ze smlouvy uzavřené smluvními stranami,
- z rozhodnutí příslušného orgánu (např. soudu).

Právní úprava zániku závazku není v obchodním zákoníku komplexní, proto zánik závazku nastává na základě skutečností upravených jak v obchodním zákoníku v § 324 až 364 a v § 292 odst. 5, tak v občanském zákoníku v § 559 až 587. Na základě skutečností, které vedou k zániku závazku, rozeznává občanský i obchodní zákoník zánik závazku na základě:

- jednostranného právního úkonu (např. splnění závazku),
- dvoustranného právního úkonu (např. prominutí dluhu),
- právní události (např. uplynutí doby),
- právní skutečnosti (např. neuplatnění práva),
- jiné skutečnosti. [18]

3.4.1 Splnění závazku

Zánik závazku jeho splněním upravuje § 324 až 343 ObchZ. Splnění závazku představuje právní úkon zavázané osoby, která s úmyslem splnit svoji povinnost ze závazkového vzta-

hu, poskytuje oprávněné osobě předmět plnění (dodává zboží, provádí dílo apod.), odpovídající obsahu závazku. Úprava zániku závazku jeho splněním je v obchodním zákoníku komplexní a rozlišuje způsob plnění, místo a dobu plnění. [9]

Způsob plnění

§ 324 odst. 1 obchodního zákoníku stanovuje, že musí být splněno:

- vříteli,
- včas,
- řádně.

Aby nemohl být uplatněn případný postih, musí být plnění poskytnuto včas a přitom platí, že závazek zaniká také pozdním plněním dlužníka, ledaže před tímto plněním již závazek zanikl odstoupením věřitele od smlouvy. Plnění však musí být nejen včasné, ale také řádné, tzn., že předmět plnění nesmí mít jakékoliv vady ani nedodělky, aby došlo ke splnění.

Pokud je předmětem plnění věc, může být určena individuálně (v takovém případě je třeba věc přesně popsat) nebo může jít o věci podle druhu. Obchodní zákoník určuje, že věřitel je povinen přijmout i částečné plnění závazku, pokud neodporuje povaze závazku nebo hospodářskému účelu sledovanému věřitelem při uzavření smlouvy. [4]

Místo plnění

Pro nepeněžitý závazek může být místo plnění určeno:

- smlouvou,
- povahou závazku,
- zákonem u jednotlivých typů smluv nebo
- místem závodu nebo provozovny dlužníka, jestliže závazek vznikl v souvislosti s provozem závodu nebo provozovny dlužníka.

V případě, že místo plnění není určeno některým z uvedených způsobů, je místem plnění, u právnických osob, sídlo nebo místo podnikání, případně bydliště (u fyzických osob) uvedené ve smlouvě, dokud není druhé straně oznámena změna.

Pro peněžitý závazek může být místo plnění určeno:

- smlouvou,
- místem závodu nebo provozovny věřitele, pokud peněžitý závazek vznikl v souvislosti s provozem závodu nebo provozovny a plnění peněžitého závazku se

má uskutečnit spolu s plněním druhé strany v místo tohoto závodu nebo provozovny,

- místem banky, u níž má věřitel účet, jestliže je peněžité závazek placen u banky věřitele ve prospěch jeho účtu.

V případě, že nejsou splněny podmínky pro určení místa plnění některým z uvedených způsobů, je místem plnění peněžitého závazku sídlo nebo místo podnikání, případně bydliště věřitele uvedené ve smlouvě, dokud není dlužníkovi oznámena změna. [11]

Doba plnění

Zvláštní právní úprava určuje dobu plnění u jednotlivých smluvních typů. V případě, že není doba plnění stanovena ve smlouvě, platí že:

- věřitel má právo požadovat plnění závazku ihned po uzavření smlouvy,
- dlužník má povinnost plnit bez zbytečného odkladu po požádání.

Pokud je podle smlouvy oprávněn dlužník, aby určil dobu plnění, a neurčí-li ji v přiměřené době, určí dobu plnění soud na návrh věřitele. Ten, v jehož prospěch je doba plnění stanovena, může plnit (dlužník) či požadovat plnění (věřitel) dříve, tj. před dobou plnění. [4]

3.4.2 Odstoupení od smlouvy

Obchodní zákoník obecně upravuje tento způsob zániku obchodních závazků v § 344 až 351. Odstoupení od smlouvy představuje jednostranný úkon dlužníka nebo věřitele, adresovaný druhému účastníku, jehož účinnost není podmíněna souhlasem druhé strany. Možnost odstoupit ze smlouvy může vyplývat buď ze smlouvy anebo přímo ze zákona. Strany si mohou ve smlouvě podrobně stanovit podmínky, za kterých lze odstoupit od smlouvy. Ze zákona je možné odstoupit od smlouvy:

- z důvodu prodlení dlužníka nebo věřitele,
- z důvodu dodání vadného plnění.

V případě prodlení je třeba rozlišovat, zda prodlení s plněním bude představovat:

- podstatné porušení smlouvy – můžeme sem zařadit např. nezájem jedné smluvní strany na plnění smlouvy nebo vědomost strany, která smlouvu porušila, o tom, že druhá strana nebude mít na plnění zájem,
- nepodstatné porušení smlouvy – zde existuje podmínka, že bude poskytnuta dodatečně přiměřená lhůta k plnění. [18]

Mezi následky odstoupení od smlouvy patří:

- smlouva se od počátku ruší, není-li stanoveno právním předpisem, nebo účastníky dohodnuto jinak,
- pokud dosud nebylo ze smlouvy plněno, závazek odstoupením zaniká,
- pokud ze smlouvy plněno bylo, je nutné vzájemné nároky vypořádat jako bezdůvodné obohacení,
- odstoupením od smlouvy není nárok na náhradu škody dotčen. [19]

3.4.3 Dodatečná nemožnost plnění

Dodatečná nemožnost plnění je upravena především v § 575 až 577 ObčZ. Občanský zákoník stanovuje, že stane-li se plnění nemožným, povinnost dlužníka plnit zaniká. Stanovuje také, že plnění není nemožné, zejména lze-li je uskutečnit i za ztížených podmínek, s většími náklady nebo až po sjednaném čase. Nemožnost plnění může nastat u závazků, jejichž předmětem je několik plnění, ze kterých lze volit. Nemožnost plnění jednoho z možných plnění nezpůsobuje zánik celého závazku, ale závazek se omezuje na zbývající možná plnění. [11]

Obchodní zákoník dovozuje právní nemožnost plnění pro případ, že dojde po uzavření smlouvy ke změně vyplývající z vydaného právního předpisu (dlužník splnit nemůže). Právní nemožnost plnění může také spočívat v neudělení úředního povolení. Obchodní zákoník dále umožňuje odstoupit od závazku v té části, která pro nemožnost plnění nezanikla, ale částečné plnění ztrácí hospodářský význam, tzn., že se stalo plnění nemožným jen z části, ale lze odstoupit od celého závazku, pokud zbytek postrádá hospodářský význam. [18]

Závazek pro dodatečnou nemožnost plnění zaniká ze zákona. Není vyžadováno žádné právního úkonu dlužníka. Dlužník má však vůči věřiteli oznamovací povinnost. Pokud se dozvěděl o skutečnosti, která činí plnění nemožným je povinen bez zbytečného odkladu informovat věřitele. [11]

3.4.4 Odstupné

Občanský zákoník odstupné výslovně neupravuje, a proto se především vychází z úpravy v § 355 ObchZ. Odstupné představuje zaplacení určité sjednané částky. V důsledku toho dochází k zániku závazku, a to bez ohledu na to, zda došlo k porušení povinnosti ze smlouvy či ze zákona. Pokud hovoříme o odstupném, nelze nárokovat náhradu škody, pokud škoda vznikne v souvislosti se zrušením smlouvy zaplacením odstupného. Nelze nárokovat ani smluvní pokutu a to vzhledem k tomu, že se smlouva ruší od doby uzavření.

Odstupné musí být mezi stranami sjednáno. Zákon uvádí, že musí být stanoveno ve smlouvě, není však vyloučeno sjednání odstupného ve formě dodatku ke smlouvě. Zánik závazku zaplacením odstupného předpokládá učinění dvou právních úkonů:

- zaplacení sjednané částky (odstupného),
- oznámení druhé straně, že dochází k realizaci zrušení smlouvy. [18]

3.4.5 Zmaření účelu smlouvy

Zmaření účelu smlouvy je upraveno v § 356 a 357 ObchZ. V případě, že dojde po uzavření smlouvy ke zmaření jejího účelu, který byl ve smlouvě výslovně vyjádřen, může strana dotčená zmařením účelu smlouvy od této smlouvy odstoupit. Pokud není ve smlouvě účel vyjádřen, nelze použít zmaření účelu smlouvy jako zánik závazku. Ze zákona platí, že se strana nemůže dovolávat zániku závazku z důvodu takové změny okolností, která by byla způsobena změnou majetkových poměrů účastníka smlouvy, ale ani změnou hospodářské nebo tržní situace. V případě odstoupení od smlouvy pro zmaření účelu smlouvy je stranou povinnou k náhradě škody strana odstupující, a to na rozdíl od odstoupení z důvodů porušení práva druhou stranou. [18]

3.4.6 Započtení pohledávek

Pro započtení pohledávek platí úprava v § 580 a 581 občanského zákoníku a dílčí povahu má obecná úprava v § 358 až 364 obchodního zákoníku. Započtení pohledávek patří k jednomu ze způsobů zániku závazku, při kterém však nedochází k fyzické úhradě pohledávky, ale k uspokojení věřitele. Započtení pohledávek s sebou přináší řadu výhod. Pokud máme několik subjektů, které jsou přepojeny různými dodavatelsko – odběratelskými vztahy nebo přepojeny navazujícími technologickými procesy, bylo by zbytečné a nelogické, aby vzájemné úhrady byly vždy prováděny bankovními převody z účtu na účet nebo v hotovosti. K započtení nemusí vždy docházet pouze po vzájemné dohodě, ale také jednostranným právním úkonem a často i proti vůli druhé strany, musí být však splněny zákonné podmínky. Za předpoklady započtení se považuje následující:

- vzájemnost pohledávek – dlužník je současně věřitelem svého věřitele z jiného vzájemného vztahu,
- způsobilost pohledávek k započtení – možnost vymahatelnosti pohledávek u soudu,
- splatnost pohledávek – pohledávky musí být splatné a dlužník musí být tedy povinen plnit,

- plnění pohledávek stejného druhu – zejména se započítávají pohledávky peněžní, ale lze započíst i pohledávky určené jinou druhovou věcí. [19]

3.4.7 Další způsoby zániku obchodních závazkových vztahů

Jak již bylo zmíněno, obchodní závazkové vztahy mohou také zaniknout na základě skutečností upravených pouze v občanském zákoníku. Mezi tyto skutečnosti patří:

- dohoda stran,
- uplynutí doby,
- narovnání,
- výpověď smlouvy,
- neuplatnění práva,
- splynutí práva s povinností,
- smrt dlužníka nebo věřitele. [11]

3.5 Odpovědnost za porušení smluvních povinností

Právní odpovědnost nastupuje tam, kde subjekt právního vztahu poruší právní povinnost, která pro něj z právního vztahu vyplývá. V případě, že se porušení práva odrazí jako negativní důsledek v majetkové sféře oprávněného subjektu, hovoříme o majetkové odpovědnosti. Mezi majetkovou odpovědnost patří:

- odpovědnost za prodlení,
- odpovědnost za škodu,
- odpovědnost za bezdůvodné obohacení,
- odpovědnost za vady.

O nemajetkové odpovědnosti hovoříme v případě, kdy protiprávní jednání zasáhne do nemajetkové sféry poškozeného subjektu. Jedná se zejména o zásah do dobré pověsti. Svými ustanoveními chrání občanský i obchodní zákoník i tuto sféru.

U soudu se může poškozený subjekt domáhat, pokud jde o náhradu nemajetkové újmy, zejména následujících nároků:

- zdržení se protiprávního jednání,
- odstranění závadného stavu,
- přiměřeného zadostiučinění. [18]

3.5.1 Odpovědnost za prodlení

Odpovědnost za prodlení řadíme mezi majetkovou odpovědnost. V souvislosti odpovědnosti za prodlení rozlišujeme prodlení dlužníka a prodlení věřitele. [18]

Prodlení dlužníka

Prodlení dlužníka je upraveno v § 365 a 369a obchodního zákoníku a je podle něj vymezeno dvojím způsobem. Obchodní zákoník především stanoví, že dlužník se dostává do prodlení, jestliže nesplní řádně a včas svůj závazek. Z toho vyplývá:

- dlužník neposkytne plnění včas, tj. ve lhůtě dohodnuté nebo stanovené zákonem,
- dlužník sice poskytne plnění včas, ale toto plnění není řádné, tj. není bez vad nebo není uskutečněno v místě plnění.

Toto pozitivní vymezení prodlení je doplněno vymezením negativním. [9] Podle něho se dlužník nedostává do prodlení v případě, že nemohl plnit včas a řádně v důsledku prodlení věřitele. [17] V případě, že prodlení věřitele nastane až po vzniku prodlení dlužníka, prodlení dlužníka v důsledku prodlení věřitele zanikne. [9]

Prodlením dlužníka vznikají věřiteli následující nároky:

- nárok na náhradu škody,
- právo na odstoupení od smlouvy, jestliže tak stanoví zákon nebo smlouva,
- přechod nebezpečí škody na věci na dlužníka, pokud jej nenesl již předtím,
- právo na vyúčtování smluvní pokuty, jestliže byla dohodnuta ve smlouvě,
- uplatnit nárok na zaplacení úroků z prodlení v případě plnění peněžitého závazku.

[17]

Prodlení věřitele

Pokud v rozporu se svými povinnostmi vyplývajícími ze závazkového vztahu nepřevzme věřitel řádně nabídnuté plnění nebo pokud neposkytne spolupůsobení nutné k tomu, aby dlužník mohl svůj závazek splnit, hovoříme o prodlení věřitele. [18]

Dlužník má v případě prodlení věřitele následující práva:

- věřitel je povinen nahradit dlužníkovi náklady, které mu tímto vznikly (skladné, doprava),
- na věřitele kromě odpovědnosti za škodu na věci způsobenou ztrátou, zničením nebo poškozením, přechází i nebezpečí nahodilé zkázy věci,

- dlužník může nadále požadovat od věřitele, který je v prodlení, splnění jeho povinnosti,
- možnost odstoupení od smlouvy ze strany dlužníka, pokud tak stanovuje zákon,
- právo požadovat smluvní pokutu, pokud byla dohodnuta. [19]

3.5.2 Odpovědnost za škodu

Pro obchodněprávní vztahy je právní úprava odpovědnosti za škodu obsažena jak v občanském zákoníku, upravujícím právní úpravu obecné odpovědnosti za škodu a dále zvláštní případy odpovědnosti, tak i v obchodním zákoníku, který v obecných ustanoveních o obchodních závazkových vztazích upravuje komplexně náhradu škody při porušení povinností ze závazkového vztahu. Pokud jde o obecnou právní úpravu náhrady škody při porušení povinností ze závazkového vztahu, platí princip objektivní odpovědnosti. Mezi předpoklady vzniku odpovědnosti za tuto škodu patří:

- vznik škody,
- porušení právní povinnosti ze závazkového vztahu,
- příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a vzniklou škodou.

Povinný subjekt se v rámci objektivní odpovědnosti za škodu může odpovědnosti zprostit. Musí však prokázat, že porušení povinností bylo způsobeno tzv. okolnostmi vylučujícími odpovědnost. Pro úspěšné uplatnění nároku na náhradu škody je zapotřebí, vedle existence předpokladů vzniku odpovědnosti za škodu, aby byly dodrženy také další zásady:

- poškozená strana se na vzniku škody nesmí podílet,
- dodržení povinnosti předcházet škodám,
- minimalizace škody v případě odstoupení od smlouvy,
- náhrada pouze předvídatelné škody,
- nároku na náhradu škody se nelze vzdát předem,
- zákaz moderačního práva soudu. [18]

Jako jeden ze základních principů je v právní úpravě náhrady škody v obchodním zákoníku zakotven princip prevence. Jeho smyslem je předcházet vzniku škody, případně rozsah vzniklé škody omezovat. Výrazem principu prevence je:

- povinnost odvracet hrozící škodu,
- oznamovací povinnost. [9]

Obchodní i občanský zákoník preferuje tzv. relutární náhradu škody, tj. náhradu v penězích. Zákon však umožňuje také nahradit škodu uvedením do předešlého stavu, ovšem za splnění těchto podmínek:

- oprávněná strana o to požádá,
- je to možné a obvyklé.

Pokud hovoříme o rozsahu náhrady škody, nahrazuje se obecně tzv. skutečná škoda a ušlý zisk. V případě, že je k náhradě škody zavázáno více povinných osob, platí pro tento závazkový vztah pravidlo solidarity závazku. [18]

3.5.3 Odpovědnost za bezdůvodné obohacení

Právní úprava bezdůvodného obohacení je upravena v § 451 až 459 občanského zákoníku a platí i pro obchodní závazkové vztahy. Občanský zákoník vymezuje bezdůvodné obohacení tak, že je jím majetkový prospěch získaný:

- plněním bez právního důvodu
- plněním z právního důvodu, který odpadl,
- plněním z neplatného právního úkonu,
- z nepoctivých zdrojů,
- tím, že plnil někdo jiný, aniž k tomu byl povinen, za toho, kdo měl plnit.

Bezodůvodným obohacením není přijetí promlčeného dluhu, stejně jako přijetí neplatného dluhu jen pro nedostatek formy. Povinnost vydat obohacení není závislá na tom, zda obohacený zavinil získání majetkového prospěchu a ani zda jej způsobil, případně zda jednal v dobré víře či nikoliv. Majetkový prospěch, který byl získán bezdůvodným obohacením, musí ten, kdo ho získal, vydat tomu, na jehož úkor byl získán. [11]

3.5.4 Odpovědnost za vady

Odpovědnost za vady vzniká v případě, kdy dlužník svůj závazek nesplnil řádně. Poskytnutím vadného plnění se obsah původního závazku mění a věřiteli k právu trvat na řádném splnění závazku přistupují práva z odpovědnosti za vady. Odpovědnost za vady je obecně upravena pouze v občanském zákoníku, obchodní zákoník obecnou právní úpravu neobsahuje. Význam má především v obchodních závazkových vztazích právní úprava odpovědnosti za vady upravená u jednotlivých smluvních typů. S podrobnou právní úpravou odpovědnosti za vady se můžeme setkat např. ve smlouvě o díle nebo v kupní smlouvě. [18]

3.5.5 Nemajetková odpovědnost

Jak již bylo zmíněno, o nemajetkové odpovědnosti hovoříme v případě, kdy protiprávní jednání zasáhne do nemajetkové sféry poškozeného subjektu. Jedná se zejména o zásah do dobré pověsti. Svými ustanoveními chrání občanský i obchodní zákoník i tuto sféru.

U soudu se může poškozený subjekt domáhat, pokud jde o náhradu nemajetkové újmy, zejména následujících nároků:

- zdržení se protiprávního jednání,
- odstranění závadného stavu,
- přiměřeného zadostiučinění. [18]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI

4.1 Základní údaje o firmě

Tradice společnosti XY, s. r. o. byla založena v roce 1990. Společnost přešla na současnou právní formu 2. března 2000, kdy došlo k zápisu do obchodního rejstříku a od tohoto data společnost vystupuje jako společnost s ručením omezeným.

Nejvyšším orgánem společnosti XY, s. r. o. je valná hromada tvořená třemi společníky, kteří mají nikoliv osobní, ale kapitálovou povahu a rozsah jejich práv a povinností se řídí majetkovou účastí na společnosti. Valnou hromadu svolává jednatel společnosti a to nejméně jednou za rok. Valná hromada schvaluje například rozdělení zisku, účetní závěrku apod.

Společnost byla založena podepsáním společenské smlouvy u notáře všemi společníky. Základní kapitál společnosti XY, s. r. o. činí 9.000.000,- Kč. Společnost ze zákona vytváří rezervní fond.

4.2 Historie společnosti

Společnost XY, s. r. o. vznikla jako jedna z prvních soukromých dopravních firem na podzim 1990. Původně poskytovala vnitrostátní přepravu s dvěma vozy značky AVIA a jedním nákladním vozem značky LIAZ. Dalším předmětem podnikání byl provoz tří prodejen drogistického zboží a během několika následujících let došlo k rozšíření sítě prodejen s drogistickým zbožím ve větších městech Olomouckého kraje.

V roce 2000 začala společnost provozovat kromě vnitrostátní přepravy také přepravu mezinárodní, což bylo způsobeno stále se zvyšujícími požadavky klientů. Došlo také k rozšíření vozového parku o další vozy i vyšší tonáže a převyšující poptávku zákazníků začala společnost řešit spoluprací s rozrůstajícím se okruhem dalších dopravců. Zároveň s přibývajícím vozidly se samozřejmě začaly množit závady a narůstala potřeba zabezpečení oprav a údržby. Z tohoto důvodu společnost zřídila ve vlastních prostorách dílnu, která zabezpečuje drobné opravy vozidel.

Společnost přijala Zásady maximální šetrnosti a ohleduplnosti vůči životnímu prostředí.

V dalších letech docházelo k rušení prodejen drogistického zboží a v roce 2007 byly zrušeny tři poslední prodejny. Společnost se začala výhradně zabývat nákladní dopravou, expedicí, logistikou, skladováním a balením a úpravou zboží. [24]

4.3 Předmět podnikání v současnosti

Posláním společnosti je pružně a na vysoké odborné úrovni uspokojovat potřeby zákazníků v oblastech dopravy, logistiky, spedice a skladování, a tím zajistit trvalý růst hodnoty společnosti.

Filozofií společnosti je plně se orientovat na uspokojení současných i budoucích potřeb zákazníků, zlepšovat kvalitu odvedené práce a rozšiřovat portfolio služeb. Důraz je kladen na dlouhodobou spolupráci s klienty a řešení jejich požadavků individuálním přístupem. [24]

4.3.1 Nákladní doprava

Mezinárodní a vnitrostátní doprava je stěžejní činností společnosti XY, s. r. o. Nákladní autodoprava je zajišťována denně po celé České republice a Evropě 10 nákladními vozy a 4 dodávkovými vozy, což společnosti zajišťuje schopnost nabídnout rychlou reakci a vyzvednout nebo doručit zásilku v co nejkratším termínu. Nákladní doprava se vyznačuje následujícími specifiky:

- rozvoz zásilek od výrobce k odběratelům,
- termínované vykládky a nakládky (metoda „just in time“),
- standardní pojištění nákladu dle Úmluvy CMR (do 1 mil. Kč),
- možnost připojištění zásilky nad limit Úmluvy CMR,
- telefonické informace o pohybu zásilky pro zákazníka,
- přepravu zboží vozidly o nosnosti do 27 tun.

Všechny vozy jsou pod řízením dispečinku a prostřednictvím mobilních telefonů v neustálém kontaktu. V každém voze je také zabudována GPS navigace, která umožňuje dispečinku mít vozy pod neustálým dohledem, podává informace o poloze vozu a v neposlední řadě slouží také jako efektivní prostředek při možném odcizení vozidla. Pro zefektivnění přepravy využívá dispečink softwarových programů pro maximální vytížení vozových jednotek. [24]

4.3.2 Spedice

Další aktivitou společnosti XY, s. r. o. je spediční činnost, kterou začala společnost vyvíjet proto, aby pokryla rostoucí poptávku. Zkušený tým odborníků se snaží vytvářet nejekonomičtější dopravní řetězce a operativním řízením vznikají optimální dopravní spojení. [24]

4.3.3 Skladování

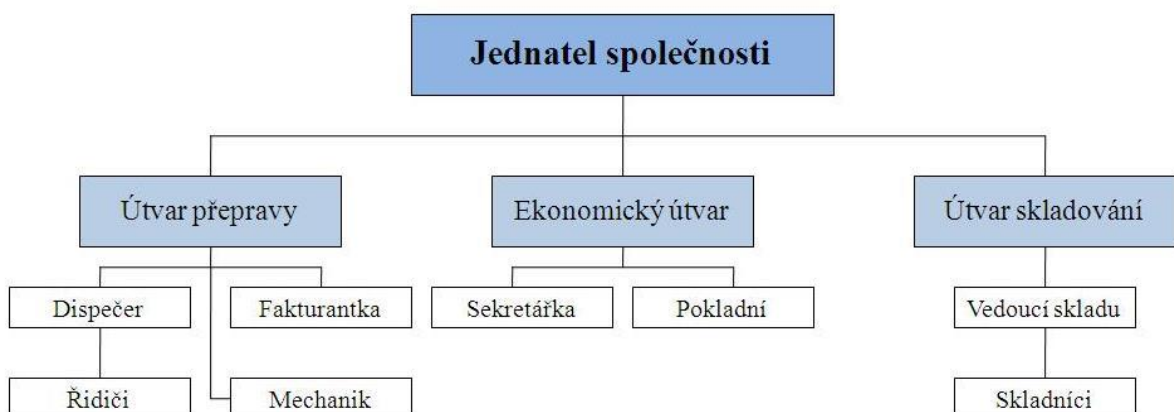
Společnost XY, s. r. o. nabízí krátkodobé i dlouhodobé skladování zboží a s tím spojené vedení skladové evidence. Skladovací prostory se nacházejí v Olomouci.

Skladování zboží je vždy prováděno s maximální péčí a ohledem na jeho povahu. Sklady jsou vybaveny bezpečnostními technologiemi, manipulační technikou a skladovým systémem. Sklady jsou vhodné především pro skladování paletového zboží a velký důraz je kladen na funkčnost, přehlednost a čistotu skladů. [24]

4.3.4 Balení a úprava zboží

Balení a úprava zboží je službou, která je nabízena v rámci komplexního logistického řešení. Úprava zboží je zajištěna od jednoduchého polepování až po složitější manipulace. Společnost XY, s. r. o. zajišťuje i potřebné komponenty pro realizaci jejich akcí, např. kartony, etikety, speciální obaly a výplně. [24]

4.4 Organizační struktura

Obr. 2. Organizační struktura společnosti XY, s. r. o.

Statutárním orgánem společnosti je jednatel, kterého vybrala Valná hromada z řad společníků. Jednatel je výkonným orgánem společnosti a je mu svěřeno obchodní vedení, rozhoduje o běžných záležitostech provozu společnosti, uzavírá smlouvy, zavazuje společnost, zajišťuje zákonem stanovené úkoly (např. svolání valné hromady) apod. Práva a povinnosti jednatele a společnosti jsou upraveny smlouvou o výkonu funkce. [24]

Do útvaru přepravy spadají zaměstnanci, kteří se zabývají přepravou zboží od dodavatelů a distribucí zboží odběratelům, údržbou vozidel. V tomto útvaru pracuje 13 pracovníků na těchto pozicích:

- Dispečer – zabývá se organizací přepravy zboží, komplementací dokladů pro přepravu, řízením a kontrolou směru jízd, plánováním efektivních tras, vytěžováním vozidel, pravidelnou komunikací s ostatními dopravci, koordinováním činností řidičů, kontrolou přepravních lhůt, zpracováním objednávek, denním sledováním expedice apod.
- Fakturantka – má na starost vystavování faktur, administrativu spojenou s příjmem a výdejem zboží, komunikaci se zákazníky, evidence vozidel, pojištění atd.
- Mechanik – provádí pravidelný servis a údržbu vozového parku a v případě potřeby provádí opravy drobných závad.
- Řidiči – společnost XY, s. r. o. zaměstnává celkem 10 řidičů. Každý řidič má přidělen 1 nákladní automobil, a v případě potřeby dodávkový vůz pro rozvoz menších zásilek.

V útvaru skladování pracuje 7 pracovníků:

- Vedoucí skladu – zodpovídá za skladové operace, orientuje se na vedení podřízených a motivaci zaměstnanců, dohlíží na dodržování pracovních postupů zaměstnanců skladu, řeší technické problémy se zákazníky společnosti.
- Skladníci – ve společnosti pracuje celkem 6 skladníků a jejich náplní práce je přebírání zboží a příjem do skladu, vychystávání zboží ze skladu, obsluha zákazníků ve skladě, řízení skladovacích vozidel. Jeden pracovník se stará o skladovou evidenci a o chod počítačové sítě.

Ekonomický útvar je nejmenší a jsou zde zaměstnání pouze dva pracovníci a to v následujících funkcích:

- Sekretářka – má na starost obsluhu telefonní linky, vyřizování e-mailů, administraci, přípravu podkladů pro nadřízeného a zaměstnance, domlouvání obchodních schůzek, zaškolování nových pracovníků.
- Pokladní – manipulace s finanční hotovostí, výběr hotovosti z banky do pokladny, proplácení cestovních příkazů v hotovosti, vyplácení výplat v hotovosti, zálohy apod. [24]

4.5 Vývoj počtu zaměstnanců

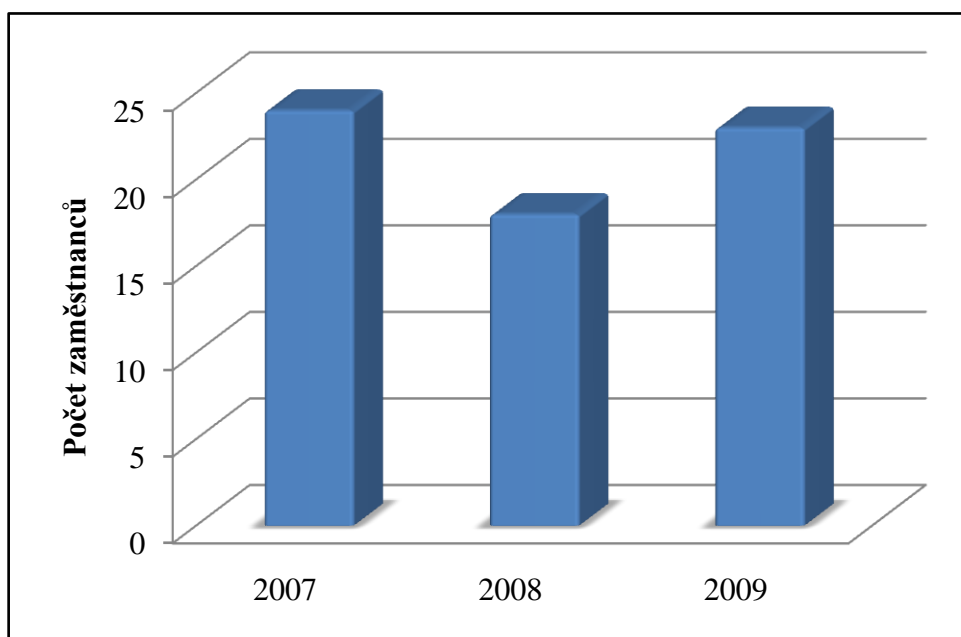
Vývoj počtu zaměstnanců se v jednotlivých letech měnil. Je to způsobeno především tím, že v roce 2007 došlo ke zrušení posledních tří prodejen drogistického zboží. Od tohoto okamžiku společnost XY, s. r. o. zaměřila své podnikání výhradně na nákladní dopravu a

provoz skladů. Po zrušení prodejen na konci roku 2007 se stav snížil o 6 zaměstnanců (prodavačů) a počet zaměstnanců v útvaru přepravy, skladování a ekonomického útvaru zůstal zachován i v roce 2008. V letech 2007 a 2008 společnost zaměstnávala ještě jednoho pracovníka na pozici účetního, tento byl však začátkem roku 2009 propuštěn a vedení účetnictví bylo svěřeno soukromé firmě zabývající se touto činností. Dále v roce 2009 došlo k navýšení počtu řidičů ze stávajících 6 na 10 a bylo zaměstnáno také více skladníků, ze stávajících 4 na 6.

Vývoj počtu řídicích a ostatních pracovníků je tedy ve společnosti XY, s. r. o. z hlediska organizační struktury vyjadřuje následující tabulka (Tab. 1.).

Tab. 1. Vývoj počtu zaměstnanců. [24]

	Řídící pracovníci (ŘP)	Ostatní (O)	Celkem	Poměr O/ŘP
2007	1	23	24	23,0
2008	1	17	18	17,0
2009	1	22	23	22,0

Obr. 3. Vývoj počtu zaměstnanců v období 2007 – 2009.

4.6 SWOT analýza společnosti XY, s. r. o.

SWOT analýza spočívá v rozboru a hodnocení současného stavu firmy (vnitřní prostředí) a současné situace okolí firmy (vnější prostředí).

Ve vnitřním prostředí hledá a klasifikuje:

- silné stránky (Strengths),
- slabé stránky (Weaknesses).

Ve vnějším prostředí hledá a klasifikuje:

- příležitosti (Opportunities),
- hrozby (Threats).

Použitím SWOT analýzy můžeme komplexně vyhodnotit fungování společnosti, nalézt problémy nebo nové možnosti růstu. SWOT analýza je součástí strategického (dlouhodobého) plánování společnosti.

SWOT analýza		
<i>Vnitřní prostředí</i>	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<i>Vnitřní prostředí</i>	Odbornost zaměstnanců Vysoká technická úroveň vozového parku Dobrá pověst Rychlé jednání Rozsáhlé skladovací prostory Stálí zákazníci Bezproblémová komunikace	Nedostatečná reklama Spolehlivost skladovacích vozidel Vysoké náklady na zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci Umístění v odlehle části města
<i>Vnější prostředí</i>	<i>Příležitosti</i>	<i>Hrozby</i>
<i>Vnější prostředí</i>	Nové technologie Kamerový systém pro ochranu majetku Výkonnější software pro vedení skladové evidence Pořízení GPS navigací	Vysoká konkurence v regionu Zdražování pohonných hmot a energií Pokles poptávky Cenová válka

Obr. 4. SWOT analýza společnosti XY, s. r. o.

4.7 Analýza vybraných ukazatelů ve společnosti XY, s. r. o.

4.7.1 Ukazatele likvidity

Likvidita vyjadřuje schopnost podniku uhradit včas své platební závazky. Je důležitá z hlediska finanční rovnováhy, neboť pouze dostatečně likvidní podnik je schopen dostat svým závazkům. Příliš vysoká míra likvidity je na druhou stranu nepříznivým jevem, neboť finanční prostředky jsou vázány v aktivech, které nepracují ve prospěch výrazného zhodnocování finančních prostředků. Proto je potřeba hledat pokud možno vyváženou likviditu, která zaručí jak dostatečné zhodnocení prostředků, tak i schopnost dostat svým závazkům.

Obecně můžeme říci, že ukazatele likvidity mají obecný tvar podílu toho, čím je možné platit k tomu, co je nutné zaplatit. Zpravidla se používají 3 základní ukazatele:

- běžná likvidita (likvidita 3. stupně),
- pohotová likvidita (likvidita 2. stupně),
- okamžitá likvidita (likvidita 1. stupně). [13]

Pro výpočet jednotlivých ukazatelů likvidity jsem vycházela z informací uvedených v Rozvaze a sledovaným obdobím byly roky 2007, 2008 a 2009.

Tab. 2. Ukazatele likvidity. [25]

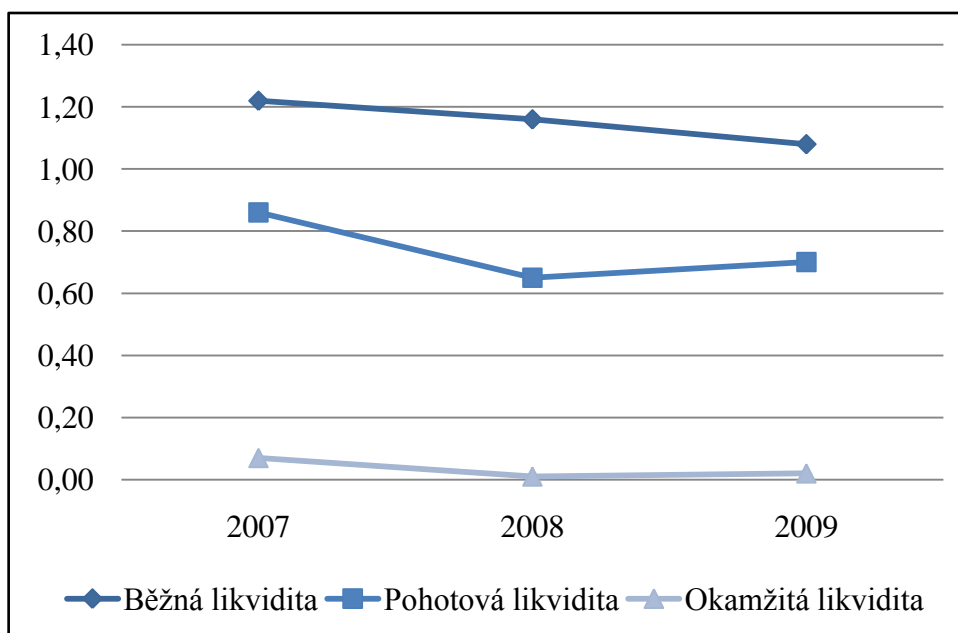
	2007	2008	2009	Doporučené hodnoty MPO
Běžná likvidita	1,22	1,16	1,08	1,5-2
Pohotová likvidita	0,86	0,65	0,70	1
Okamžitá likvidita	0,07	0,01	0,02	0,2-1,1

Běžná likvidita vypovídá o tom, jak by byl podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku na hotovost. Běžnou likviditu jsem vypočítala jako poměr mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky. Jak si můžeme v posledním sloupci tabulky všimnout, doporučené hodnoty ministerstva průmyslu a obchodu se pohybují v rozmezí 1,5 – 2. Těchto hodnot společnost XY, s. r. o. nedosáhla ani v jednom ze sledovaných roků a hodnoty mají klesající charakter, což pro věřitele může představovat riziko, že jejich krátkodobé investice nebudou splaceny. Ráda bych také zdůraznila, že je třeba zvážit, která aktiva skutečně přispívají ke zvyšování hodnoty firmy a která jsou neefektivně využívána.

Pohotová likvidita byla vypočítána jako poměr mezi pohotovými oběžnými aktivy (krátkodobé pohledávky a finanční majetek) a krátkodobými závazky. Doporučená hodnota je 1. Z tabulky vyplývá, že ani v jednom ze sledovaných období podnik doporučené hodnoty nedosáhl. Vyšší hodnota ukazatele by znamenala vyšší objem pohotových peněžních prostředků, proto skutečnost, že podnik ani v jednom období nedosáhl hodnoty 1 je pro firmu výhodnější, než kdyby dosahoval ukazatel vyšších hodnot. Z toho vyplývá, že podnik s pohotovými peněžními prostředky nakládá produktivněji. Tato situace je ovšem nevýhodná pro věřitele. Pokud by se společnost ocitla ve finanční tísní, musela by prodat své zásoby, aby dostála svým závazkům.

Okamžitá likvidita zahrnuje pouze ty nejlikvidnější položky z rozvahy a byla vypočítána jako poměr mezi finančním majetkem a krátkodobými závazky. Ani v jednom ze sledovaných let společnost nedosáhla požadovaným hodnot. V případě okamžité potřeby finančních prostředků musí společnost využít např. úvěr.

Jednotlivé ukazatele likvidity je důležité chápat jako orientační charakteristiky.

Obr. 5. Ukazatele likvidity v letech 2007 – 2009.

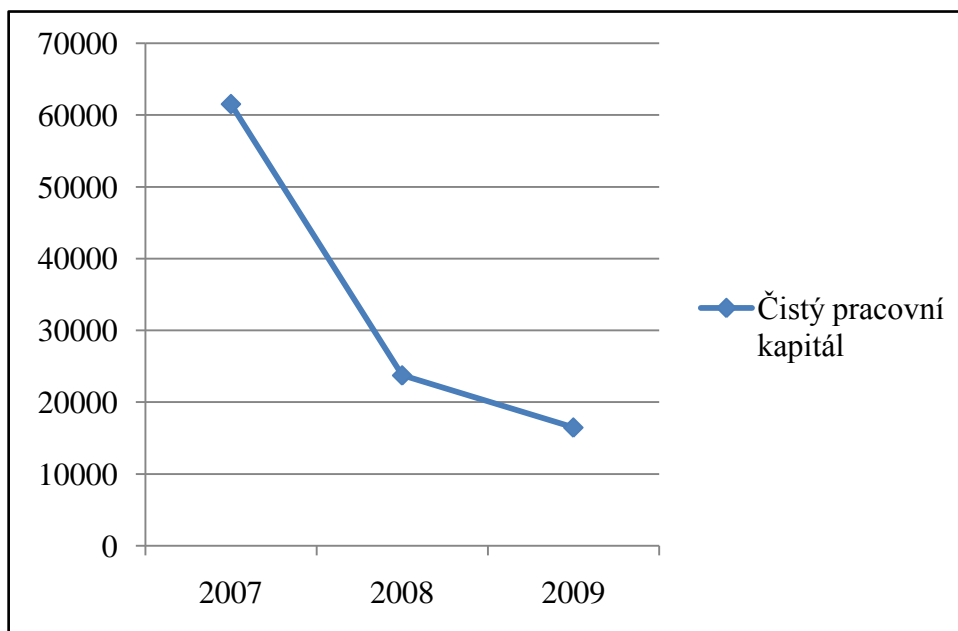
4.7.2 Čistý pracovní kapitál

S analýzou likvidity je také spojen ukazatel čistého pracovního kapitálu (ČPK). Jedná se o ukazatel, který má nejbližší k běžné likviditě. ČPK je část oběžných aktiv krátkodobého majetku, je financován dlouhodobými finančními zdroji a podnik s ním může volně disponovat při realizaci svých záměrů. [13]

Tab. 3. Čistý pracovní kapitál. [25]

(v tis. Kč)	2007	2008	2009
Čistý pracovní kapitál	61540	23756	16494

ČPK jsem vypočítala jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky. Vývoj čistého pracovního kapitálu ve sledovaných letech 2007, 2008 a 2009 můžeme hodnotit pozitivně, neboť v každém roce dosahoval kladné hodnoty. To znamená, že krátkodobé závazky byly ve všech letech nižší než krátkodobý majetek, který představuje zdroj splácení těchto závazků. Firma má tedy i přes klesající trend k dispozici dostatečně vysokou rezervu pro krytí neočekávaných závazků.

Obr. 6. Vývoj čistého pracovního kapitálu v období 2007 – 2009.

4.7.3 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Za sledované ukazatele jsem si vybrala následující:

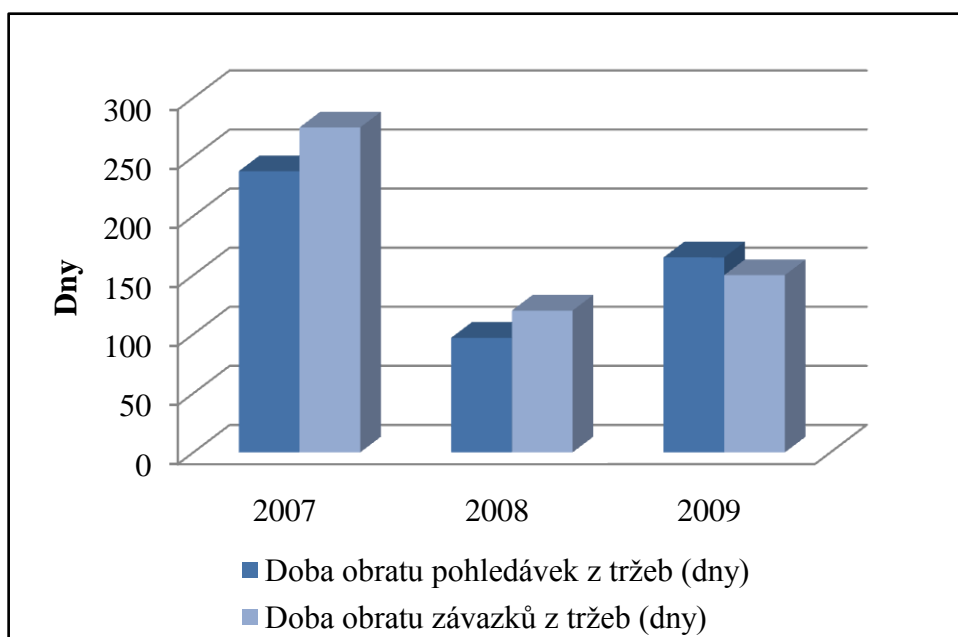
- doba obratu pohledávek z tržeb,
- doba obratu závazků z tržeb. [13]

Potřebné údaje jsem čerpala z Rozvahy a Výkazu zisku a ztráty.

Tab. 4. Ukazatele aktivity. [25]

	2007	2008	2009
Doba obratu pohledávek z tržeb (dny)	238	97	151
Doba obratu závazků z tržeb (dny)	261	109	144

Doba obratu pohledávek nám vyjadřuje, jak dlouho musí společnost v průměru čekat, než obdrží platby od svých odběratelů. Doba obratu závazků vyjadřuje dobu ve dnech, která v průměru uplyne mezi nákupem a úhradou. Pokud na základě hodnot uvedených v tabulce porovnáme tyto dva ukazatele, docházíme k závěru, že v roce 2007 a 2008 společnost XY, s. r. o. hradila své závazky později, než došlo k zaplacení jejich pohledávek. Situace se změnila v roce 2009, kdy společnost uhradila své závazky dříve, než byly splaceny pohledávky a tím došlo k neefektivnímu úvěrování odběratelů a firma se dostala do pozice věřitele.

Obr. 7. Ukazatele aktivity v letech 2007 – 2009.

5 POHLEDÁVKY VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.

Stav pohledávek je ve společnosti XY, s. r. o. sledován pomocí ekonomického systému Cézár. Tento jednoduchý program nabízí celou škálu funkcí týkajících se pohledávek. Umožňuje např. vést evidenci jak dodavatelů, tak i odběratelů, vést knihu pohledávek a závazků, upomínání dlužných faktur, vystavování a evidenci vzájemných zápočtů. Program také nabízí předdefinování nejrůznějších typů smluv, což v případě potřeby ušetří pracovníkům ekonomického útvaru spoustu práce.

V této kapitole se budu zabývat vývojem pohledávek jako součástí oběžného majetku a dále se zaměřím na podrobný rozbor pohledávek ve společnosti XY, s. r. o. pro který jsem si vybrala poslední sledovaný rok, a to rok 2009.

5.1 Vývoj pohledávek jako součást oběžného majetku ve společnosti XY, s. r. o. v období 2007 - 2009

Tab. 5. Vývoj oběžného majetku. [25]

(v tis. Kč)	2007		2008		2009	
Zásoby	20 643	29,62%	14 438	44,53%	8 606	34,94%
Pohledávky	44 791	64,27%	17 640	54,41%	15 629	63,44%
Krát. fin. majetek	4 254	6,11%	344	1,06%	399	1,62%
Oběžný majetek	69 688	100,00%	32 422	100,00%	24 634	100,00%

Tabulka nám podává přehled o velikosti a podílu jednotlivých složek oběžného majetku na celkovém oběžném majetku za sledovaná období 2007 – 2009. Během analyzovaných let se velikost oběžného majetku snižovala, v roce 2007 představoval oběžný majetek dvojnásobek hodnoty roku 2008 a téměř trojnásobek roku 2009.

Z tabulky dále vyplývá, že ve všech sledovaných letech měly na oběžném majetku nejvyšší podíl pohledávky, které v roce 2007 a 2009 představovaly téměř 65 % oběžného majetku, pouze v roce 2008 byl tento podíl o 10 % nižší.

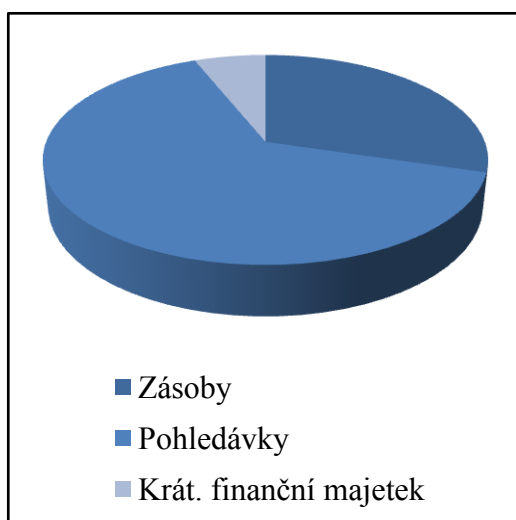
Nezanedbatelnou položkou jsou rovněž zásoby, jejichž podíl na celkovém oběžném majetku klesl od roku 2008 o 10 % a v roce 2009 tedy činil 35 %. Tento vývoj lze hodnotit jako pozitivní.

U krátkodobého finančního majetku pozorujeme v jednotlivých letech kolísání hodnot. K největší změně došlo mezi lety 2007 a 2008, kde můžeme pozorovat snížení krátkodo-

bého finančního majetku o 91,91 %. Při srovnání hodnot krátkodobého finančního majetku v letech 2008 a 2009 můžeme konstatovat, že nedošlo k výrazným změnám.

Z uvedených informací můžeme hodnotit složení oběžného majetku jako problémové. Vysoká hodnota zásob sice umožňuje uspokojit každou zakázku, ovšem zvyšuje potřebu finančních zdrojů (náklady na skladování, pojištění apod.). Pokud by měla velikost zásob i v následujících letech klesající charakter, lze předpokládat, že by se společnost mohla vyhnout hrozícím finančním potížím, které jsou s vysokými hodnotami zásob spojené. Pohledávky ve společnosti XY, s. r. o. představují značnou část oběžného majetku. Tuto situaci lze hodnotit jako varovný signál, neboť finanční prostředky, které jsou vázány v pohledávkách, by mohla společnost efektivněji využít při své podnikatelské činnosti. Stav krátkodobého finančního majetku lze hodnotit jako optimální, neboť tyto prostředky mají minimální výnosnost a z tohoto hlediska by se měla udržovat jejich minimální výše.

Vývoj oběžného majetku je pro názornější představu zaznamenán v následujícím grafickém zobrazení.

Obr. 8. Oběžný majetek v roce 2007.

Obr. 9. Oběžný majetek v roce 2008.

Obr. 10. Oběžný majetek v roce 2009.

5.2 Pohledávky v roce 2009

V této části mé práce jsem se rozhodla, že se podrobněji zaměřím na stav pohledávek v posledním sledovaném období, tedy v roce 2009.

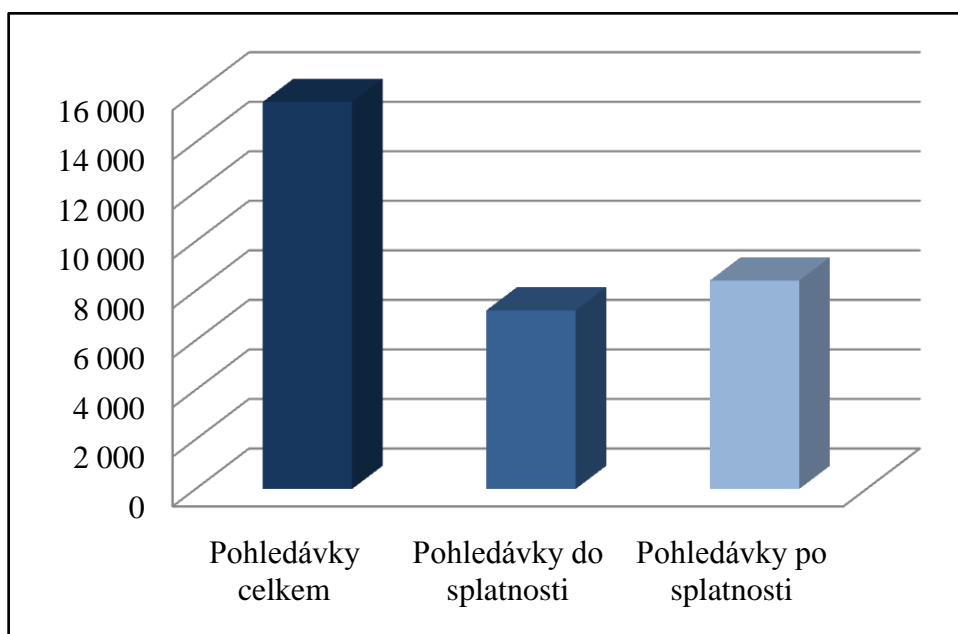
5.2.1 Struktura pohledávek

Tab. 6. Struktura pohledávek v roce 2009. [24]

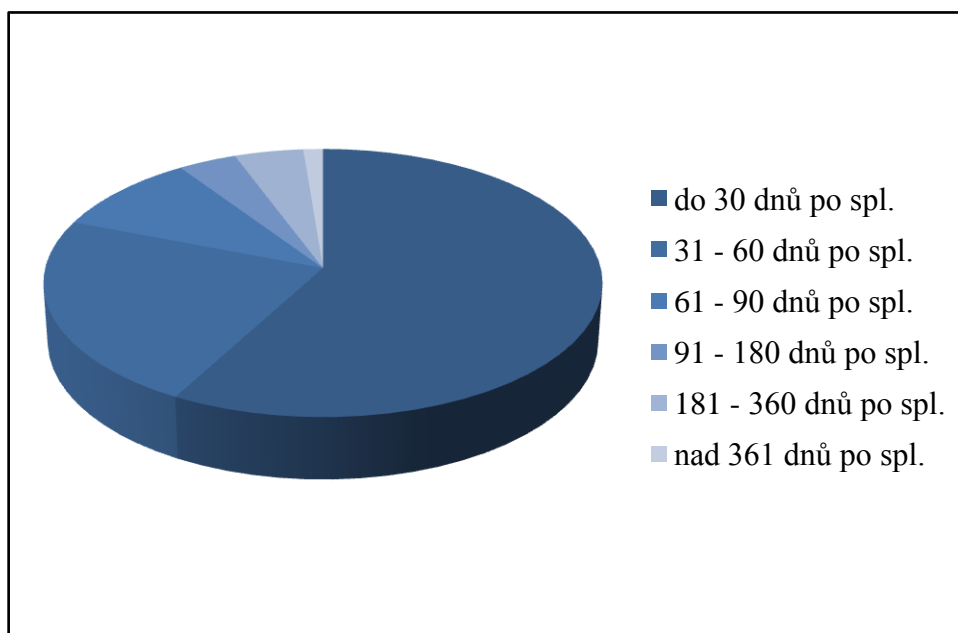
(v tis. Kč)	2009	Vyjádření v %
Pohledávky z obchodního styku	15 629	100,00%
- z toho poskytnuté zálohy	-	-
- pohledávky do splatnosti	7 212	46,15%
- pohledávky po splatnosti	8 417	53,85%
z toho: do 30 dnů	4 877	31,20%
31 - 60 dnů	1 928	12,33%
61 - 90 dnů	814	5,21%
91 - 180 dnů	318	2,03%
181 - 360 dnů	374	2,39%
nad 361 dnů	106	0,68%

V této tabulce je uvedena podrobná struktura pohledávek z obchodního styku za rok 2009. Můžeme si všimnout, že celková hodnota pohledávek z obchodního styku činila 15 629 000,- Kč, z toho představovaly pohledávky po splatnosti téměř 54 %. Největší zastoupení zde mají pohledávky, které jsou po splatnosti do 30 dnů. Takové pohledávky tvoří 31 % z pohledávek po splatnosti. Ve společnosti se vyskytují také pohledávky, jejichž doba splatnosti převýšila i hranici 361 dnů. Tyto pohledávky naštěstí tvoří necelé 1 % ze všech

pohledávek po splatnosti. Jedná se především o pohledávky nižších hodnot, kterým společnost XY, s. r. o. nevěnuje příliš velkou pozornost.

Obr. 11. Struktura pohledávek v roce 2009.

Obr. 12. Pohledávky po splatnosti v roce 2009.

5.2.2 Vzájemné zápočty pohledávek

Společnost XY, s. r. o. ve své praxi využívá také tzv. vzájemné zápočty pohledávek (Příloha P I). K tomuto způsobu se uchyluje tehdy, má-li s dlužníkem vzájemné pohledávky, jejichž plnění je stejného druhu. Společnost pomocí ekonomického systému Cézár vystaví

dohodu o vzájemném započtení a vyrovnání pohledávek. Tato dohoda obsahuje následující údaje:

- identifikační údaje společnosti XY, s. r. o.,
- identifikační údaje obchodního partnera,
- souhrn a popis vzájemných pohledávek a závazků (číslo faktury, datum vystavení, datum splatnosti a částka), které se budou započítávat,
- podpis obou účastníků této dohody.

Dohoda o vzájemném započtení a vyrovnání pohledávek se sepisuje ve dvou vyhotoveních, z nichž každá strana obdrží jedno vyhotovení.

Společnost XY, s. r. o. této možnosti započtení vzájemných pohledávek využívá poměrně často, v roce 2009 jej využila v 31 případech a celková částka vzájemných zápočtů v roce 2009 činila 2 422 140,48 Kč.

5.2.3 Postoupení pohledávky

Společnost XY, s. r. o. využívá také možnost postoupení pohledávky (Příloha P II). Postoupení pohledávky představuje dohodu mezi postupitelem (společnost XY, s. r. o.) a třetí osobou, která se nazývá postupník, na jejímž základě přechází na postupníka s postoupenou pohledávkou i její příslušenství a všechna práva s ní spojená. Aby společnost XY, s. r. o. mohla postoupit pohledávku třetí osobě, nepotřebuje souhlas dlužníka, avšak musí dlužníka o postoupení pohledávky informovat. Smlouva o postoupení pohledávky má písemnou formu.

5.2.4 Nepoučitelní dlužníci

I přes snahu společnosti XY, s. r. o. vymoci pohledávky, existují ve společnosti pohledávky, které vznikly v průběhu roku 2009 a dosud nebyly splaceny (viz. Tab. 7.).

Tab. 7. Dosud neuhrazené pohledávky. [24]

<i>Odběratel</i>	<i>Fakturováno</i>	<i>Úhrady celkem</i>	<i>Dluh po splatnosti</i>	<i>Dluh celkem</i>	<i>Uhrazeno</i>
1	2 142,00		2 142,00	2 142,00	NE
2	9 683,63		9 683,63	9 683,63	NE
3	23 800,00		23 800,00	23 800,00	NE
4	11 424,00		11 424,00	11 424,00	NE
5	299 751,00	96 196,00	203 555,00	203 555,00	32,10%
6	9 791,91		9 791,91	9 791,91	NE
7	7 380,00	6 759,00	621,00	621,00	91,60%
8	8 925,00		8 925,00	8 925,00	NE
9	20 297,00		20 297,00	20 297,00	NE
Celkem	393 194,54	102 955,00	290 239,54	290 239,54	

Tabulka nám říká, že dosud společnosti XY, s. r. o. nebyly splaceny pohledávky v celkové hodnotě téměř 291 000,- Kč. Společnost v tomto případě často splacení pohledávek nižších hodnot „promíjí“, neboť případné soudní spory by byly spojeny s dalšími vysokými náklady. Nejvyšší podíl na celkové dlužné částce má odběratel č. 5, který společnosti dosud dluží téměř 204 000,- Kč, což představuje celých 70 % celkové dlužné částky. S tímto obchodním partnerem bylo zahájeno soudní řízení.

6 VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK VE SPOLEČNOSTI XY, S. R. O.

V současné době všechny své závazky platí řádně a včas jen málokterý podnikatel, proto se otázka pohledávek a jejich vymáhání stává stále frekventovanějším tématem.

Obecně lze říci, že pokud společnosti vznikne pohledávka v hodnotě „pár korun“ je asi nejjednodušším způsobem nad takovou pohledávkou mávnout rukou. Jedná-li se však o větší částku nebo nechce-li společnost z principu pohledávku prominout, nezbyvá, než se svých práv domáhat. V takovém případě je důležitá volba správné metody a taktiky postupu. Ta závisí hlavně na tom, kdo a kolik společnosti dluží, a také jak je dluh starý. Společnost v pozici věřitele by měla svůj dluh začít vymáhat co nejdříve po termínu splatnosti, a to co nejdůrazněji a nejefektivněji.

O úspěchu či neúspěchu rozhodují především znalosti této problematiky, zkušenosti, důslednost a vytrvalost.

6.1 Způsoby vymáhání pohledávek ve společnosti XY, s. r. o.

Společnost XY, s. r. o. se při vymáhání pohledávek neřídí žádnou metodou. Vymáhání pohledávek je svěřeno zaměstnanci ekonomického útvaru. Veškeré informace o pohledávkách jsou vedeny pomocí ekonomického systému Cézar. Pověřený zaměstnanec pomocí tohoto systému pohledávky eviduje a kontroluje v knize pohledávek. V případě, že zjistí, že některá z pohledávek nebyla uhrazena ve stanoveném termínu, zvolí následující postup vymáhání:

- vyzve dlužníka pomocí opakovaných upomínek k zaplacení,
- pokud to situace žádá tak dochází k podání žaloby a domáhání se zaplacení soudní cestou.

6.1.1 Písemné upomínání

Zaměstnanec ekonomického útvaru provádí pravidelnou kontrolu knihy pohledávek. Pokud jsou při této kontrole objeveny pohledávky po splatnosti, uchyluje se přímo k písemnému upomínání. Písemné upomínky jsou zaslány ve třech vyhotoveních, mezi nimiž je přiměřená doba. Pomocí ekonomického systému vyplní předdefinovaný vzor upomínky.

- 1. upomínka (Příloha P III) - informuje o zjištění nezaplaceného závazku. Informuje, o jakou fakturu se jedná, příp. o výčet jednotlivých faktur, o datu vystavení, datu splatnosti a výši nezaplacené částky. Pro případ, že by byla pohledávka již uhraze-

na, se na závěr připojuje žádost o zaslání informace o platbě, na jaké číslo účtu a pod jakým jménem byla platba uhrazena.

- 2. upomínka (Příloha P IV) - reaguje na zaslanoou první upomínku. Druhá upomínka obsahuje stejné informace (číslo faktury, příp. výčet jednotlivých faktur, datum vystavení, datum splatnosti a výši nezaplacené částky). Na závěr je připojena žádost o zaslání informací, které odběratele vedou k neuhrazení pohledávky.
- 3. upomínka a pokus o smír (Příloha P V) - způsob, kterým se společnost domáhá uhrazení závazku, a reaguje na předešlé dvě upomínky.

6.1.2 Žaloba

Když nedojde k uhrazení pohledávky ani po třetím písemném upomenutí, nastává okamžik, kdy se vedení společnosti XY, s. r. o. musí rozhodnout, zda podnikne další krok a podá na dlužníka žalobu (Příloha P VI). Žaloba pak obsahuje následující náležitosti:

- označení soudu, jemuž je žaloba určena,
- označení účastníků řízení (žalobce a žalovaného), popřípadě jejich zástupců,
- označení věci, které se návrh týká,
- vylíčení rozhodujících skutečností,
- označení důkazů, které by měly být provedeny,
- údaj o tom, čeho se žalobce domáhá,
- datum sepsání žaloby,
- podpis žalobce, příp. jeho zástupce či zmocněnce,
- identifikační číslo právnické osoby, příp. další údaje potřebné k její identifikaci,
- údaj o tom, zda některý z účastníků je zapsán v obchodním rejstříku.

Společnost XY, s. r. o. se pro žalobu rozhoduje jen v případech, kdy se jedná o vyšší finanční obnos, který by v případě nesplacení představoval značnou ztrátu. Vedení společnosti je známo, že je soudní řízení spojeno s vyššími náklady, je časově zdlouhavé, a proto se k takovému rozhodnutí uchyluje nerado a výjimečně.

6.2 Zhodnocení dosavadního způsobu vymáhání, jeho přednosti a nedostatky

Podle mého názoru je postup společnosti XY, s. r. o. v řízení pohledávek ve všech bodech špatný. Společnost vymáhá pohledávky pouze ve dvou krocích, což už samo o sobě je z mého pohledu nevyhovující. Společnost si často neví rady s dlužníky a ne všechny po-

hledávky jsou vždy uhrazené. Aby se vyhnula zdlouhavému a mnohdy finančně náročnému soudnímu sporu, často přistupuje k takovým opatřením, kdy radši pohledávku promine a dál se jí nezaobírá. Je zřejmé, že by dosavadní způsob vymáhání pohledávek potřeboval změny, neboť společnost díky vysokému počtu nevyhozených pohledávek přijde každoročně o finanční prostředky, které se obvykle pohybují až v řádu několika stovek tisíc. A přitom by stačilo jen jedno jednoduché opatření – zamyslet se nad stávajícím systémem a přijmout efektivnější způsoby ve vymáhání.

Společnost XY, s. r. o. nevěnuje příliš pozornosti svým odběratelům. Myslím si, že vedení odběratelů v evidenci by mělo kladný přínos. Společnost by si měla zjišťovat informace o svých budoucích obchodních partnerech, především o jejich platební morálce, finanční situaci apod.

Co se týče písemného upomínání, můžeme zde nacházet vážné chyby a nedostatky. Všechny tři typy upomínek mají stejný tvar, neboť jsou předdefinovány systémem. Pracovník do nich pouze doplňuje odběratele a čísla faktur. U upomínek postrádám význam jednotlivých typů a důraz kladený v jednotlivých upomínkách na splnění závazku.

Kladně bych hodnotila pouze to, jakým způsobem společnost XY, s. r. o. přistupuje k vymáhání pohledávky prostřednictvím podání žaloby. K žalobě se ve společnosti přistupuje opatrně a pouze v krajních případech, především tedy u pohledávek, jejichž hodnota je výrazně vyšší než ostatní nesplacené pohledávky a neuhrazení takové pohledávky by znamenalo pro společnost velkou ztrátu.

Líbí se mi, jak společnost využívá systém pro evidenci pohledávek. Tento systém umožňuje společnosti vést pohledávky pečlivě a přehledně, u každé pohledávky po splatnosti jsou uvedeny základní údaje jak o odběrateli, tak i o způsobu, jakým bylo s pohledávkou nakládáno (zda už byla písemně upomínána či nikoliv). Tento systém dále umožňuje evidenci pohledávek podle odběratelů, tzn. zadáním konkrétního odběratele lze zjistit, jaké pohledávky vůči němu společnost má, kolik jich je po lhůtě splatnosti apod.

Všechny tyto uvedené nedostatky by se neměly brát na lehkou váhu a společnost by se systémem vymáhání měla zabývat důkladněji. Myslím si, že by bylo efektivní vynaložit více finančních prostředků na celý systém vymáhání, neboť tyto prostředky by se společnosti vrátily úspěšným vymožením pohledávek.

7 NÁVRH ŘEŠENÍ STÁVAJÍCÍCH NEDOSTATKŮ VE VYMÁHÁNÍ

❖ Získávání a analýza základních informací o obchodních partnerech

Při spolupráci se společností XY, s. r. o. jsem zjistila, že společnost nevěnuje příliš velkou pozornost svým odběratelům. Přitom včasné získání informací o budoucích obchodních partnerech by bylo jen a jen přínosné, společnost by se tak mohla vyhnout případným budoucím problémům s nesolventními odběrateli.

Základní informace o odběratelích a jejich existenci může společnost získat z výpisu z obchodního nebo živnostenského rejstříku. Výpis z obchodního rejstříku lze získat poměrně jednoduše, navštívit, případně podat písemnou žádost u krajského soudu, který obchodní rejstřík vede. Jak obchodní rejstřík, tak i živnostenský rejstřík můžeme v současné době nalézt i na internetu. Poskytuje nám základní informace, jako jsou např. identifikační číslo společnosti a její přesný název a registrované sídlo, právní forma a výše základního kapitálu, činnost společnosti apod. Obchodní rejstřík nalezneme na internetových stránkách www.justice.cz. Zde můžeme nahlédnout i do sbírky listin, v níž bývá uvedena výroční zpráva či účetní závěrka, která nám poskytne statické informace o hospodaření společnosti, s níž má v plánu společnost XY, s. r. o. obchodovat. Tyto informace slouží však pouze informativně, je důležité přihlídnout také k faktu, že se zde nacházejí informace obvykle k 31. 12. tudíž situace společnosti v průběhu roku může být jiná.

Pozornost by se měla také věnovat stávajícím odběratelům. Měly by se evidovat veškeré údaje, měl by být stanoven určitý systém, který by umožnil rychlou orientaci a vyhledání odběratele v evidenci (např. abecední seznam).

❖ Získávání a evidence informací o bonitě a platební morálce odběratelů

Společnost by v evidenci odběratelů měla vést informace o jejich bonitě a platební morálce. Tyto informace je možné získat z cizích zdrojů, od firem, které se zjišťováním bonity a platební morálky podnikatelských subjektů systematicky zabývají (např. Coface Czech). Jedná se sice o placené služby, jejich cena však rozhodně nepředstavuje náklad, který by významněji nákladově zatížil společnost, proto si myslím, že tato investice by byla pro společnost přínosem.

❖ Telefonické upomínání

Telefonické upomínání představuje rychlý a efektivní způsob vymáhání pohledávek. Pomocí telefonického upomínání by měl pověřený zaměstnanec zjistit příčiny, které vedly odběratele k nezaplacení pohledávky (zda se jedná o nedopatření uvedením špatného čísla bankovního účtu, ztrátou faktury apod.). Telefonickým upomínáním tento proces nekončí, je třeba pohledávky dále hlídat, a pokud ani v přiměřeném termínu nedojde k jejich úhradě, znovu zavolat a urgovat jejich splacení. Je vhodné kombinovat telefonické upomínání s upomínáním písemným (to může obvykle sloužit jako důkazní prostředek při případném soudním sporu). Mnoho firem, které využívají telefonické upomínání, má takové zkušenosti, že častým voláním odběratelům a urgováním jejich pohledávek, dochází k tomu, že odběratelé tento nátlak nevydrží a raději zaplatí. Proto si myslím, že tento způsob by mohl být pro společnost XY, s. r. o. přínosem, který by snížil její ztráty vzniklé nevymožení pohledávkami.

❖ Využití advokátních služeb

Jak jsem již zmínila, společnost podle mého názoru používá nevyhovující způsob zasílání písemných upomínek dlužníkům. Tento stávající způsob upomínání by měla společnost úplně zrušit, a pokud nedojde k zaplacení pohledávky ani po opakovaném telefonickém upomínání, doporučovala bych společnosti XY, s. r. o. neztrácet drahocenný čas a obrátit se přímo na advokátní pomoc. Společnost by mohla využít takové služby, kdy advokát sepíše upomínku s 10 denní lhůtou pro zaplacení nebo jiný kontakt mezi stranami. K této upomínce by měla být přiložena faktura, neboť často dochází k takové situaci, že věřitel nemůže prokázat, že fakturu dlužníkovi skutečně zaslal. Upomínka by měla být vždy zasílána doporučeně.

Bude-li upomínka bezvysledná, podá advokátní kancelář neprodleně žalobní návrh buď na příslušný soud, nebo k rozhodčímu řízení (pokud bylo mezi účastníky dohodnuto).

❖ Rozhodčí řízení

Podání žaloby je pro společnost XY, s. r. o. krajním případem, jak řešit vymáhání pohledávek. Já bych ale společnosti doporučovala využít možnosti tzv. rozhodčího řízení. Rozhodčí řízení spočívá v tom, že se účastníci právního vztahu dohodnou, že v případě sporu mezi nimi se s jeho řešením neobrátní na soud, ale dají přednost jeho vyřešení rozhodci nebo stá-

lému rozhodčímu soudu. Výhodu rozhodčího řízení bych pro společnost viděla především v tom, že rozhodčí řízení je mnohem rychlejší než soudní řízení a mohou v něm rozhodovat rozhodci vybraní samotnými účastníky sporu, tedy společností XY, s. r. o. a odběratelem. Nevýhodou však je, že proti rozhodnutí rozhodčího řízení se nelze odvolat. Aby mohl být spor řešen rozhodci, je nezbytně nutné, aby mezi společností a jejím odběratelem existovala rozhodčí smlouva. Tato smlouva může mít dvojí podobu:

- rozhodčí doložka,
- smlouva o rozhodci.

Význam rozhodčí doložky spočívá v tom, že obě strany se již při uzavírání určité smlouvy shodnou na tom, že případné spory, které při její realizaci vzniknou, budou řešit v rozhodčím řízení, nikoliv soudní cestou. Naproti tomu smlouvu o rozhodci uzavírají strany až v době, kdy mezi nimi již spor vznikl.

Společnost by si tedy měla již předem zvážit, který typ rozhodčí smlouvy uzavře, a také mít na paměti, že tato smlouva musí mít písemnou formu, jinak je neplatná.

❖ Exekuční řízení

Získá-li věřitel tzv. exekuční titul (např. pravomocné rozhodnutí soudu) a dlužník přesto svůj dluh neuhradil, měla by advokátní kancelář podat návrh na nařízení exekuce.

Věřitel by si měl neustále uvědomovat, že významnou složkou úspěchu v exekučním řízení je čas. Neměl by tedy otálet s předáním nezaplacené pohledávky k vymáhání, protože pomalé jednání může způsobit odsunutí věřitele v pořadníku dalších věřitelů na pozici, kde už nebude reálně se svého práva domoci pro nedostatek exekučně postižitelného majetku.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce je zaměřena na věřitele, dlužníka a vzájemné vztahy mezi nimi, zejména tedy na problematiku vymáhání pohledávek.

Je obecně známo, že nejčastější chybou věřitelů v podmínkách finanční krize, je pasivní čekání na platbu dlužníků. Vlivem této krize se prudce zhoršuje i finanční situace společnosti a proces mezi okamžikem vzniku prvních finančních problémů a insolventností dlužníků je v současné době daleko rychlejší než v minulosti. Pokud dlužník neplatí své závazky po lhůtě splatnosti je na místě řešit situaci nejprve pomocí vlastních prostředků vymáhání. Pokud i nadále nedojde k úhradě pohledávek, doporučuje se řešit celou situaci radikálněji. Riziko finanční ztráty roste s každým dnem geometrickou řadou.

Zdá se, že čím větší pohledávka, tím hůře se vymáhá. Někdy to ale může být právě naopak. Záleží totiž na tom, jak je pohledávka doložena, jaké jsou důvody sporu o její zaplacení a také kdo je dlužníkem a jaké jsou jeho oficiální majetkové poměry. Jedná-li se o osobu, která se skrývá, nebo společnost v konkurzu, je skoro jedno, jak velká pohledávka je. Naděje na její zaplacení je obvykle mizivá. Pro malé i velké pohledávky platí, že je na věřiteli, aby oprávněnost svých nároků prokázal.

Dalším úskalím je, že vymáhání pohledávky je obvykle během na dlouhou trať, navíc s nejistým výsledkem. Všechny náklady s tím spojené přitom nese věřitel.

Díky psaní této bakalářské práce jsem měla možnost podrobněji nahlédnout do problematiky vymáhání pohledávek. Zjistila jsem, že ve společnosti XY, s. r. o. neexistuje žádný univerzální postup pro vymáhání pohledávek a společnost se tedy často dostává do situace, kdy má problémy vymoci své pohledávky, a tím přichází často i o značné finanční prostředky, které by mohly sloužit k dalším investicím do podnikání. Ve společnosti se vyskytují malé i velké pohledávky. Po neúspěšném opakovaném vymáhání malých pohledávek dochází k situaci, že tyto pohledávky společnost „promíjí“. Velké nevyhozené pohledávky se stávají předmětem soudního sporu.

V návrhové části této bakalářské práce jsem navrhla několik způsobů, které by mohly společnosti pomoci při řešení otázek vymáhání pohledávek. Před tím, než se společnost pustí do obchodování, měla by si zjistit základní informace o budoucím obchodním partnerovi, jestli tento odběratel není veden v registru dlužníků a dále informace o jeho bonitě a platební morálce. Tyto informace často mohou zabránit obchodování

s nesolventními odběrateli a předejít tak možným problémům. Dále bych doporučovala společnosti XY, s. r. o. aby upustila od současného způsobu vymáhání, který se skládá pouze ze zasilání tří písemných upomínek ve stanoveném časovém intervalu, a tento způsob nahradila telefonickým upomínáním. Telefonické upomínání patří v současné době mezi nejlevnější a nejefektivnější způsoby, jak vymáhat pomocí vlastních prostředků. Pokud by nebyla pohledávka zaplácena ani po telefonickém upomínání a doba splatnosti převýšila 30 dnů, navrhovala bych společnosti přejít k radikálnějšímu způsobu a nechat sepsat upomínku advokátem. Platí to na dlužníky podstatně lépe, než kdyby byla upomínka sepsána pověřeným zaměstnancem. V případě, že pohledávka nebude nadále splacena, pak není důvod ztrácet drahocenný čas a měla by se podat žaloba. Společnost by měla však také zvážit možnost tzv. rozhodčího řízení, které znamená, že na základě rozhodčí smlouvy sepsané mezi společnostmi XY, s. r. o. a odběratelem, budou v případě sporu rozhodovat předem stanovení rozhodci, nikoliv soud. Tento způsob je oproti soudnímu jednání podstatně rychlejší.

Mnou navrhovaná opatření by měla vést k efektivnějšímu vymáhání pohledávek a tím ke zvýšení příjmů společnosti a také ke zlepšení její likvidity. Je však nutno říci, že každý podnikatel si musí postup vymáhání stanovit sám s přihlédnutím ke své situaci a svému postavení na trhu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] DRBOHLAV, J., POHL, T. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2006. 220 s. ISBN 80-7357-162-5.
- [2] KOPÁČ, L. *Obchodní kontrakty*. Praha: PROSPEKTRUM, 1993. 368 s. ISBN 80-85431-75-0.
- [3] MACEK, J., TOMSA, M. *Jak vymáhat pohledávky v obchodních vztazích?* Ostrava: MONTANEX, 1994. 117 s. ISBN 80-85780-15-1.
- [4] MAREK, K., ŽVÁČKOVÁ, L. *Obchodní podmínky, obchodní zvyklosti a vykládací pravidla*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. 296 s. ISBN 978-80-7357-333-1.
- [5] NESNÍDAL, J. *Kladivo na dlužníky*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Ostrava: Sagit, 2002. 170 s. ISBN 80-7208-312-0.
- [6] OVEČKOVÁ, O. a kol. *Slovník obchodního práva*. 1. vyd. Praha: Codex, 1996. 339 s. ISBN 80-85963-08-6.
- [7] PADRNOS, J. *Úvod do obchodního práva*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 217 s. ISBN 978-80-87071-35-9.
- [8] PADRNOS, J. *Základy obchodního práva obligačního*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2006. 73 s. ISBN 80-239-8014-9.
- [9] PELIKÁNOVÁ, I. *Obchodní právo*. 2. přeprac. vyd. Praha: ASPI Publishing, 2001. 436 s. ISBN 80-85963-59-0.
- [10] PILÁTOVÁ, J., RICHTER, J. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 111 s. ISBN 978-80-7263-534-4.
- [11] PLÍVA, S. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2009. 339 s. ISBN 978-80-7357-444-4.
- [12] POHL, T. *Vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha: IFEC, 2002. 275 s. ISBN 80-86412-16-4.
- [13] RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2008. 120 s. ISBN 978-80-247-2481-2.
- [14] SALACHOVÁ, B. *Právo v podnikání*. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2008. 120 s. ISBN 978-80-87071-81-6.

- [15] SCHELLE, K., SCHELLOVÁ, I. *Alternativní způsoby řešení obchodních sporů*. 2. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2007. 179 s. ISBN 978-80-87071-14-4-
- [16] SCHELLOVÁ, I. *Jak vymáhat dluhy právní cestou*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2002. 100 s. ISBN 80-7226-607-1.
- [17] ŠKRINÁR, A., NEVOLNÁ, Z. et al. *Obchodné právo*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 335 s. ISBN 978-80-7380-176-2.
- [18] ŠVARC, Z. a kol. *Základy obchodního práva*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 432 s. ISBN 978-80-7380-144-1.
- [19] VAIGERT, D., PHILIPPI, T., RIŠKO, P., NAVRÁTILOVÁ, H. *Pohledávky : Právní příručka věřitele*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006. 272 s. ISBN 80-251-0881-3.
- [20] VOZŇÁKOVÁ, I. *Efektivní řízení pohledávek*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2004. 122 s. ISBN 80-247-0770-5.

Internetové zdroje:

- [21] *Pohledavky.info* [online]. 2009 [cit. 2010-02-26]. Změna věřitele. Dostupné z WWW: <<http://www.pohledavky.info/zmena-veritele/>>.
- [22] *Pohledavky.info* [online]. 2009 [cit. 2010-02-26]. Odkup pohledávek. Dostupné z WWW: <<http://www.pohledavky.info/odkup-pohledavek/>>.
- [23] *Pohledavky.info* [online]. 2009 [cit. 2010-02-26]. Změna dlužníka. Dostupné z WWW: <<http://www.pohledavky.info/zmena-dluznika/>>.

Interní materiály:

- [24] Materiály a podklady poskytnuté společností XY, s. r. o.
- [25] Rozvaha a Výkaz zisku a ztrát

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

§	Paragraf.
Apod.	A podobně.
Atd.	A tak dále.
č.	Číslo (zákona)
ČPK	Čistý pracovní kapitál
Kč	Koruna česká
Mil.	Milion
Např.	Například
Násl.	Následující
ObčZ	Občanský zákoník
ObchZ	Obchodní zákoník
Odst.	Odstavec
Resp.	Respektive
Sb.	Sbírka
s. r. o.	Společnost s ručením omezeným
Tab.	Tabulka
Tis.	Tisíc
Tj.	To jest
Tzn.	To znamená
Tzv.	Takzvaný

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Schéma zástavního práva k pohledávce. [5]</i>	26
<i>Obr. 2. Organizační struktura společnosti XY, s. r. o.</i>	41
<i>Obr. 3. Vývoj počtu zaměstnanců v období 2007 – 2009.</i>	43
<i>Obr. 4. SWOT analýza společnosti XY, s. r. o.</i>	44
<i>Obr. 5. Ukazatele likvidity v letech 2007 – 2009.</i>	46
<i>Obr. 6. Vývoj čistého pracovního kapitálu v období 2007 – 2009.</i>	47
<i>Obr. 7. Ukazatele aktivity v letech 2007 – 2009.</i>	48
<i>Obr. 8. Oběžný majetek v roce 2007.</i>	50
<i>Obr. 9. Oběžný majetek v roce 2008.</i>	50
<i>Obr. 10. Oběžný majetek v roce 2009.</i>	51
<i>Obr. 11. Struktura pohledávek v roce 2009.</i>	52
<i>Obr. 12. Pohledávky po splatnosti v roce 2009.</i>	52

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Vývoj počtu zaměstnanců. [24]</i>	43
<i>Tab. 2. Ukazatele likvidity. [25]</i>	45
<i>Tab. 3. Čistý pracovní kapitál. [25]</i>	47
<i>Tab. 4. Ukazatele aktivity. [25]</i>	48
<i>Tab. 5. Vývoj oběžného majetku. [25]</i>	49
<i>Tab. 6. Struktura pohledávek v roce 2009. [24]</i>	51
<i>Tab. 7. Dosud neuhrazené pohledávky. [24]</i>	54

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Dohoda o vzájemném započtení a vyrovnání pohledávek
- P II Smlouva o postoupení pohledávky
- P III 1. upomínka
- P IV 2. upomínka
- P V 2. upomínka a pokus o smír
- P VI Žaloba

PŘÍLOHA P I: DOHODA O VZÁJEMNÉM ZAPOČTENÍ A VYROVNÁNÍ POHLEDÁVEK

DOHODA O VZAJEMNEM ZAPOCTENI A VYROVNANI POHLEDAVEK

uzavrena v souladu s 580 a 581 Obcanskeho zakoniku a 358 az 364 Obchodniho zakoniku mezi smluvnimi stranami:

██████████ s.r.o.

ICO: ██████████ DIC: ██████████

cislo uctu: ██████████ penezni ustav: Ceska sporitelna a.s.

tel: ██████████

zastoupena:

a

Otakar Penkava-Autodoprava

Lhota nad Moravou 26

783 32 Naklo

ICO: 66906865 DIC: CZ7003285322

cislo uctu: 27-8931330207/0100, penezni ustav: Komerčni banka a.s.

tel: 773 400 100

zastoupena:

Podminky zapocteni:

1. Smluvni strany se v souladu s 358 az 364 Obchodniho zakoniku dohodly na vzajemnem ucetnim zapocteni a vyrovnani zavazku a pohledavek ke dni: **30.10.2009**.

2. Do zapocteni jsou zahrnuty pohledavky ██████████ s.r.o. vuci **Otakar Penkava-Autodoprava** takto:

Faktura c.	Vystaveno	Splatnost	Zapocteno
faktura 2009/254	31.03.2009	30.05.2009	9.282,00 Kc
faktura 2009/492	22.06.2009	21.08.2009	7.973,00 Kc
faktura 2009/495	22.06.2009	21.08.2009	7.735,00 Kc
faktura 2009/634	05.08.2009	04.10.2009	8.330,00 Kc
faktura 2009/637	31.07.2009	29.09.2009	18.564,00 Kc
faktura 2009/781	14.09.2009	14.10.2009	893,00 Kc
faktura 2009/842	21.09.2009	20.11.2009	10.234,00 Kc
faktura 2009/908	30.09.2009	29.11.2009	12.376,00 Kc
CELKEM:			75.387,00 Kc

3. Do zapocteni jsou zahrnuty pohledavky **Otakar Penkava-Autodoprava** vuci ██████████ s.r.o. takto:

Faktura c.	Vystaveno	Splatnost	Zapocteno
faktura 00006/09	15.01.2009	23.03.2009	3.808,00 Kc
faktura 00017/09	22.01.2009	23.03.2009	1.904,00 Kc
faktura 00156/09	04.03.2009	04.05.2009	7.140,00 Kc
faktura 00608/09	07.09.2009	06.11.2009	1.904,00 Kc
faktura 00625/09	10.09.2009	14.11.2009	3.808,00 Kc
faktura 00655/09	19.09.2009	22.11.2009	1.904,00 Kc
faktura 00661/09	22.09.2009	28.11.2009	1.904,00 Kc
faktura 00667/09	30.09.2009	29.11.2009	1.489,00 Kc
faktura 04170/08	29.10.2008	02.01.2009	3.986,00 Kc
faktura 04296/08	24.11.2008	23.01.2009	1.368,00 Kc

faktura	04314/08	27.11.2008	30.01.2009	8.925,00 Kc
faktura	04315/08	28.11.2008	06.02.2009	1.904,00 Kc
faktura	04359/08	09.12.2008	13.02.2009	1.904,00 Kc
faktura	04360/08	09.12.2008	10.02.2009	9.282,00 Kc
faktura	04368/08	11.12.2008	13.02.2009	1.904,00 Kc
faktura	04379/08	15.12.2008	14.02.2009	3.808,00 Kc
faktura	04403/08	23.12.2008	21.02.2009	1.904,00 Kc
faktura	04410/08	29.12.2008	04.03.2009	1.904,00 Kc
faktura	04412/08	29.12.2008	04.03.2009	3.808,00 Kc
faktura	04422/08	31.12.2008	06.03.2009	1.904,00 Kc
faktura	04429/08	31.12.2008	07.03.2009	8.925,00 Kc

 CELKEM: 75.387,00 Kc

4. Celkova castka k zapocetni cini: **75.387,00 Kc.**
 /slovy: **sedmdesatpettisictristaosmdesatsedm Kc/**
 5. Tato dohoda je sepsana ve dvou vyhotovenich, z nichz kazda strana obdrzi jedno vyhotoveni.

V dne

V dne

.....
 [redacted] s.r.o.

.....
 Otakar Penkava-Autodoprava

PŘÍLOHA P II: SMLOUVA O POSTOUPENÍ POHLEDÁVKY

Smlouva o postoupení pohledávky

██████████ s.r.o.

spol. zapsaná v OR Ostrava ██████████

zastoupená jednatelem - ██████████

se sídlem ██████████ Olomouc, ██████████

IČ: ██████████ DIČ: ██████████

Bankovní spojení : Raiffeisenbank , ██████████

dále jen postupitel

ERGAS TRANS s.r.o.

spol. zapsaná v OR Ostrava C/7879

zastoupená jednatelem - Jaroslav Spáčil a Jana Gasidlová

se sídlem CZ 779 00 Olomouc - Hodolany, Sladkovského č. 1215/41a,

IČ: 62301951, DIČ: CZ62301951

dále jen postupník

uzavírají ve smyslu ust. § 524 občanského zákoníku tuto smlouvu:

I.

Postupitel postupuje postupníkovi pohledávku ve finančním objemu 63.665,00 Kč (šedesáttřítisícšestsetšedesátpět korun českých), za dlužníka společnost EBR TRADE s.r.o. se sídlem: Rooseveltova 520/100, 779 00 Olomouc, IČO: 26302471. Specifikace pohledávky – vydané faktury:

Číslo faktury	Datum vystavení	Splatnost	Fakturovaná částka
2008/576	30.4.2008	29.6.2008	8 330,00 Kč
2008/690	28.5.2008	27.7.2008	5 355,00 Kč
2008/709	30.5.2008	29.7.2008	7 735,00 Kč
2008/799	16.6.2008	15.8.2008	24 990,00 Kč
2008/871	30.6.2008	29.8.2008	9 520,00 Kč
2008/1121	31.7.2008	29.8.2008	7 735,00 Kč
Celkem:			63 665,00 Kč

II.

Pohledávka je postupována za dohodnutou cenu 63.665,- Kč (slovy: šedesáttřítisícšestsetšedesátpět korun českých).

III.

Postupitel na základě této smlouvy postupuje svoji pohledávku vůči dlužníkovi tak, jak je specifikována v bodě I. této smlouvy postupníkovi, který prohlašuje, že postoupenou pohledávku přijímá.

IV.

Postupník se zavazuje zaplatit postupiteli za postoupení pohledávky, tak jak je specifikována v bodě I. této smlouvy, postupní cenu v ujednané výši 63.665,- Kč (slovy: šedesáttřítisícšestsetšedesátpět korun českých) a to tak, že to připsá na účet postupitele vedený u Raiffeisenbank , pobočka Olomouc, č.úctu ██████████ VS ██████████

V.

Postupitel se zavazuje předat postupníkovi všechny jemu dostupné doklady, zejména originály výše uvedených faktur a dodacích listů a poskytnout veškeré dostupné informace a součinnosti, jež se týkají postoupené pohledávky.

VI.

Smluvní strany ujednávají, že tato smlouva o postoupení pohledávky nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu oběma smluvními stranami. Dnem nabytí účinnosti této smlouvy se stává postupník věřitelem dlužníka z pohledávky postoupené touto smlouvou.

VII.

Smluvní strany ujednávají, že postupitel má právo od této smlouvy jednostranně odstoupit v případě, že postupník nezaplatí postupiteli řádně a včas ujednanou postupní cenu, když postupitel se zavazuje takovéto odstoupení od této smlouvy akceptovat.

VIII.

Tato smlouva je platná a účinná dnem jejího uzavření. Tato smlouva je vyhotovena ve čtyřech stejnopisech, přičemž každá strana obdrží dvě vyhotovení.

V Olomouci dne 31. března 2009

.....
postupitel
jednatel společnosti [REDACTED] s.r.o.
[REDACTED]

.....
postupník
jednatel společnosti ERGAS TRANS s.r.o.
Jana Gasidlová

██████████ s.r.o.
spol. zapsaná v OR Ostrava ██████████
zastoupená jednatelem - ██████████
se sídlem CZE 779 00 Olomouc, ██████████
IČ: ██████████ DIČ: ██████████
postupitel

V Olomouci dne 31.03.2009

EBR TRADE s.r.o.
Rooseveltova 520/100
779 00 Olomouc
IČO: 26302471

Věc : Oznámení o postoupení pohledávky

Na základě smlouvy o postoupení pohledávky podle § 524 - 530 Občanského zákoníku a souvisejících ustanovení jsme postoupili na firmu **ERGAS TRANS s.r.o.**, společnost zapsaná v OR Ostrava C/7879, zastoupená jednatelem - Jaroslav Spáčil a Jana Gasidlová, se sídlem CZ 779 00 Olomouc - Hodolany, Sladkovského č. 1215/41a, IČO: 62301951, DIČ: CZ62301951, (**postupník a nový věřitel**).

Naše pohledávky vůči společnosti EBR TRADE s.r.o. IČO: 26302471 ve finanční výši 63.665,- Kč (slovy: šedesáttřítisícšestsetšedesátpět korun českých).

Seznam postoupených dokladů :

Číslo faktury	Datum vystavení	Splatnost	Fakturovaná částka
2008/576	30.4.2008	29.6.2008	8 330,00 Kč
2008/690	28.5.2008	27.7.2008	5 355,00 Kč
2008/709	30.5.2008	29.7.2008	7 735,00 Kč
2008/799	16.6.2008	15.8.2008	24 990,00 Kč
2008/871	30.6.2008	29.8.2008	9 520,00 Kč
2008/1121	31.7.2008	29.8.2008	7 735,00 Kč
Celkem:			63 665,00 Kč

S postoupenými pohledávkami přechází na postupníka i příslušenství postoupených pohledávek a všechna práva s nimi spojená.
Žádáme Vás o provedení příslušných změn ve Vašich účetních záznamech.

.....
postupitel, jednatel společnosti ██████████ s.r.o.
██████████

PŘÍLOHA P III: 1. UPOMÍNKA

██████████ s.r.o.

sklad - areal ██████████

ICO: ██████████

██████████
779 00 Olomouc

Tel: ██████████

E-mail: ██████████

CELLPAP s.r.o.

ICO: 28313500

Cezavy 627

664 56 Blucina

Tel: mob.739 425 999

Fax: 5569 801 743

Olomouc dne 15.02.2010

Vec: 1. UPOMÍNKA

Podle našich záznamů jsme zjistili, že jste dosud neuhradili faktury dle následujícího seznamu:

Faktura	Vystaveno	Splatnost	Pohledavka
2009/1063	30.10.2009	21.12.2009	5.355,00
2009/1139	07.12.2009	21.01.2010	13.447,00
2009/1184	17.12.2009	31.01.2010	5.950,00
2009/1192	31.12.2009	14.02.2010	5.950,00
Celkem:			30.702,00 Kč

Dovolujeme si Vás proto požádat o poukazání výše uvedené částky na náš běžný účet ██████████ (bankovní spojení: Česká spořitelna a.s)

V případě, že jste uvedené pohledávky již uhradili, oznamte nám datum poukazu, na jaké číslo účtu a pod jakým jménem byly uhrazeny.

Jestliže nejste schopni z jakýchkoliv důvodů provést úhradu faktur, podejte nám písemnou zprávu.

Děkujeme.

PŘÍLOHA P IV: 2. UPOMÍNKA

██████████ s.r.o.

sklad - ██████████

ICO: ██████████

██████████
779 00 Olomouc

Tel: ██████████

E-mail: ██████████

CELLPAP s.r.o.

ICO: 28313500

Cezavy 627

664 56 Blucina

Tel: mob.739 425 999

Fax: 5569 801 743

Olomouc dne 19.02.2010

Vec: 2. UPOMINKA

Podle nasich zaznamu jsme zjistili, ze jste dosud neuhradili faktury dle nasledujiciho seznamu:

Faktura	Vystaveno	Splatnost	Pohledavka
2009/1063	30.10.2009	21.12.2009	5.355,00
2009/1139	07.12.2009	21.01.2010	13.447,00
2009/1184	17.12.2009	31.01.2010	5.950,00
2009/1192	31.12.2009	14.02.2010	5.950,00
Celkem:			30.702,00 Kc

Dovolujeme si Vas proto pozadat o poukazani vyse uvedene castky na nas bezn ucet ██████████. (bankovni spojeni: Ceska sporitelna a.s)

V pripade, ze jste uvedene pohledavky jiz uhradili, oznamte nam datum poukazu, na jake cislo uctu a pod jakym jmenem byly uhrazeny.

Jestlize nejste schopni z jakychkoliv duvodu provest uhradu faktur, podejte nam pisemnou zpravu.

Dekujeme.

PŘÍLOHA P V: 2. UPOMÍNKA A POKUS O SMÍR

██████████ s.r.o.

sklad - areal ██████████

ICO: ██████████

██████████
779 00 Olomouc

Tel: ██████████

E-mail: ██████████

CELLPAP s.r.o.

ICO: 28313500

Cezavy 627

664 56 Blucina

Tel: mob.739 425 999

Fax: 5569 801 743

Olomouc dne 22.02.2010

Vec: 2. UPOMÍNKA A POKUS O SMÍR

Podle našich záznamů jsme zjistili, že jste dosud neuhradili faktury dle následujícího seznamu:

Faktura	Vystaveno	Splatnost	Pohledavka
2009/1063	30.10.2009	21.12.2009	5.355,00
2009/1139	07.12.2009	21.01.2010	13.447,00
2009/1184	17.12.2009	31.01.2010	5.950,00
2009/1192	31.12.2009	14.02.2010	5.950,00
Celkem:			30.702,00 Kc

Dovolujeme si Vás proto požádat o poukazání výše uvedené částky na náš běžný účet ██████████. (bankovní spojení: Česká spořitelna a.s)

V případě, že jste uvedené pohledavky již uhradili, oznamte nám datum poukazu, na jaké číslo účtu a pod jakým jménem byly uhrazeny.

Jestliže nejste schopni z jakýchkoliv důvodů provést úhradu faktur, podejte nám písemnou zprávu.

Děkujeme.

PŘÍLOHA P VI: ŽALOBA

██████████ s.r.o.

IČO: ██████████

DIČ: ██████████

██████████
779 00 Olomouc

č.j.: ██████████

telefon: ██████████

fax: ██████████

**Krajský soud Ostrava
pobočka**
Tř. Svobody 16
711 11 Olomouc

V Olomouci dne 12.03.2007

Žalobce: ██████████ s.r.o.

/ společnost je zapsaná v obchodním
rejstříku KOS v Ostravě,

oddíl C vložka ██████████

IČO : ██████████

DIČ : ██████████

██████████
779 00 Olomouc

adresa pro doručování písemností

██████████ Olomouc 772 00

RAIFFEISENBANK a.s.

č. účtu: ██████████

VS : ██████████

Žalovaný: **Martin Buxbaum**

IČO : 73049654

DIČ : CZ8112085311

/ fyzická osoba nezapsaná v obchodním
rejstříku /

Adresa: 783 85 Šumvald 291

okres: Olomouc

Žaloba o 154.000,- Kč s přísl.
a
návrh na vydání platebního rozkazu

Návrh : dvojmo

Přílohy : Smlouva kupní, faktura, příloha k faktuře, přehled úhrad.

Soudní poplatek ve výši 6 160,- Kč jest vylepen na originále podání.

I.

Žalobce prostřednictvím AK v Olomouci a Mgr. Martinou Byzovovou uzavřel s žalovaným Smlouvu kupní dne 2.03.2006. Předmětem kupní smlouvy byl prodej vybavení (mobiilář) prodejny obchodního doma TIMPO v Olomouci – uvedený v příloze č.1 cit. Kupní smlouvy. Převzatou fakturu žalovaný řádně potvrdil razítkem a vlastním podpisem.

Důkaz: smlouvou kupní ze dne 2.03.2006, příloha č. 1 ke smlouvě.

II.

Za prodej vybavení prodejny byla sjednána kupní cena ve výši 250 971 Kč (s DPH) – viz čl.II cit. Smlouvy, kterou se zavázal žalovaný zaplatit bezhotovostní v 10-ti splátkách na účet žalobce, a to následovně:

- a) částku 33 901,- Kč do 28.03.2006
- b) částku 46 070,- Kč do 28.04.2006
- c) částku 17 000,- Kč do 28.05.2006
- d) částku 17 000,- Kč do 28.06.2006
- e) částku 17 000,- Kč do 28.07.2006
- f) částku 17 000,- Kč do 28.08.2006
- g) částku 17 000,- Kč do 28.09.2006
- h) částku 17 000,- Kč do 28.10.2006
- i) částku 17 000,- Kč do 28.11.2006
- j) částku 17 000,- Kč do 28.12.2006

Celkem : 215 971,- Kč

Zůstatek kupní ceny ve výši **35 000,- Kč** se žalovaný zavázal uhradit v drogistickém zboží žalobci dle jeho výběru.

Důkaz: smlouvou kupní ze dne 2.03.2006, příloha č. II ke smlouvě.

III.

V případě, že kupující dostane do prodlení s úhradou kupní ceny, se zavázal uhradit úrok z prodlení ve výši 0,1% denně z dlužné částky.

Žalovaný však fakturu ve lhůtě splatnosti v celkové výši nezaplatil. Rovněž nesdělil důvody, které mu v úhradě brání. Ke dni 25.08.2006 žalovaný uhradil s prodlením po splatnosti celkem 96 971,- Kč. A proto dlužná žalovaná částka činí 154 000,- Kč.

Důkaz: výpis úhrady splátek faktury.

III.

Vzhledem k výše uvedenému proto navrhuji, aby soud po provedeném jednání a dokazování vydal tento

platební rozkaz :

Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku 154 000,- Kč s 0,1% úrokem z prodlení ode dne 29.06.2006 do zaplacení a na nákladech řízení soudní poplatky, a to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí a pod následkem výkonu rozhodnutí.

V případě, že žalovaný podá o d p o r navrhuji, aby soud rozhodl

rozsudkem.

Za společnost [REDACTED] s.r.o.
jednatel [REDACTED]